

NATIONAL
GEOGRAPHIC
KIDS

TOTUL DESPRE MITOLOGIE

DESCOPERĂ
O MULȚIME
DE INFORMAȚII
INTERESANTE
DESPRE
ZEII ȘI ZEIȚELE
DIN MITOLOGIA
POPOARELOR!

DE **BLAKE HOENA**
CU CU SPRIJINUL CERCETĂTORULUI
NATIONAL GEOGRAPHIC **ADRIENNE MAYOR**

TOTUL DESPRE MITOLOGIE

de **BLAKEHOENA**

Cu sprijinul cercetătorului National Geographic ADRIENNEMAYOR
Ilustrații de GONZALCOORDOÑEZ și MARGARETSALTER

CUPRINS

Introducere 6.

1 MISTERȘI MASACRU 8

Ce este un mit? 10

Spații sacre 12

Bătăliile zeilor 14

Mitologiile lumii 16

DIAGRAMĂ ILLUSTRATĂ:

arborele genealogic al zeilor olimpici 18

2 ZEI ȘI EROI 20

Viața de zeu 22

Creaturi magice 24

O săgeată în inimă 26

Intervenția eroilor 28

GALERIE DE IMAGINI: Mitologia în artă 30

3 PARTEA ÎNTUNECATĂ 32

Zei „înșelători” 34

Monștri mitologici 36

Dezastre îngrozitoare 38

Lumea subpământeană 40

IDENTITĂȚI FALSE:

Mit vs. realitate 42

4 JOACĂ-ȚECUMITURILE! 44

Povești fără sfârșit 46

Creează o creatură! 48

Hrănește-te ca un zeu 50

Privește spre Ceruri! 52

FINAL LA FOTOGRAFIE:

În culisele artei cu dr. Adrienne Mayor 54

CONCLUZII:

Înconjurați de mitologie 56

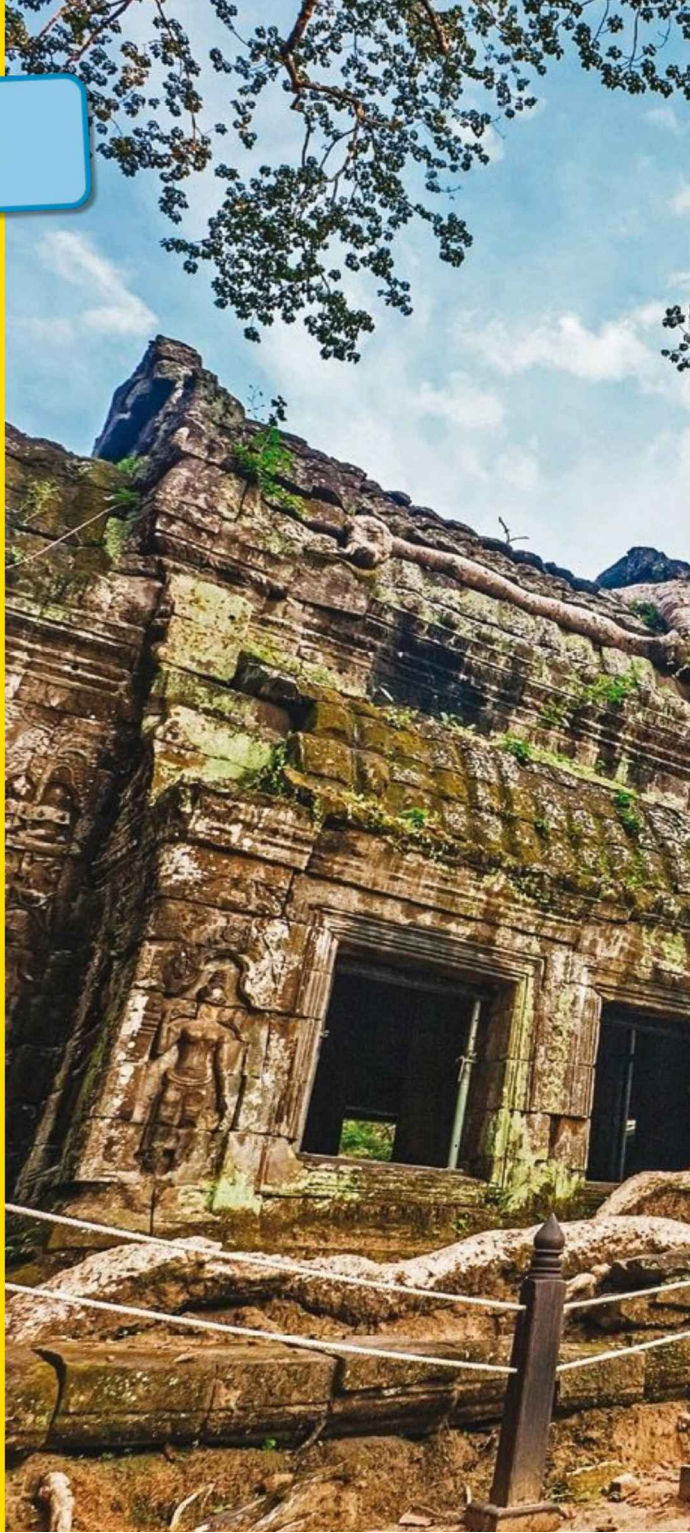
GLOSAR INTERACTIV:

Noțiuni referitoare la zei 60

Află mai multe 62

Credite fotografice 62

Indice 63

Construirea complexului Angkor Wat în jungla din Cambodgia a început în anul 1151.Hr., cu templele închinat zeului hindus Vishnu. În timp, aici au fost înălțate peste 100 de temple, cu statui înfățișând legende din religia și mitologia hindusă și budistă.

În mitologia populației algonkine din America de Nord, Wendigo era un monstru care se putea transforma în om. Wendigose hrănea cu carne de om și era veșnic flămând.

INTRODUCERE

MITURILE SUNT

ÎNȚESATE CU CREATUR ÎNCREDIBILE,

de la câini cu trei capete la balauri care scuipă flăcări și giganți de gheață. În aceste povești captivante există și zei puternici, ca Zeus, divinitatea greacă a cerului, care arunca fulgere asupra oamenilor ce-i încălcau poruncile, dar și eroi puternici, precum Hercule (Herakles în mitologia greacă), și Ghilgameș, care se luptau cu bestii înspăimântătoare. Astăzi considerăm miturile niște legende, dar, cu multă vreme în urmă, oamenii credeau că acestea sunt mai mult decât niște simple povești. În trecut au existat numeroase civilizații care venerau zei mitici. Unele o fac și în zilele noastre. Oamenii spun povești și celebrează eroii neînfrițați care au sfidat voința zeilor și au înfruntat monștrii înfricoșători. Azi, miturile fac parte din istoria, dar și din cultura multor popoare ale planetei. Așadar, pregătește-te să pătrunzi într-o lume uimitoare, cu zei și monștri terifiți, și descoperă TOTUL despre mitologie.

COLȚUL CERCETĂTORULUI

Salut! Sunt dr. Adrienne Mayor.

Eu cercetez înțelesurile ascunse ale miturilor preistorice și ale poveștilor transmise prin viu grai, mai ales ale celor legate de geologie și alte caracteristici naturale. Aceste povești sunt cunoscute ca *geomituri* și sunt un fel de istorie a curiozității omenești. Ele ilustrează felul în care oamenii din vechime făceau aibă cunoștințele științifice de azi, se străduiau să înțeleagă lucrurile. Îmi place să studiez miturile care ne ajută să pătrundem în lumea vestigiilor naturale ale civilizațiilor străvechi. Vreau să împărtășesc ceea ce descoperim despre felul cum, în urmă cu foarte mult timp, oamenii își doreau să înțeleagă lumea înconjurătoare.

Titanul grec Prometeu a fost pedepsit de ceilalți zei pentru că a furat focul și l-a dăruit oamenilor, înlesnind astfel evoluția omului.

1

MISTER ȘI MASACRU

CE ESTE UN MIT?

O POVESTE ACEASTA ESTE CEL MAI SIMPLU RĂSPUNS MITURILE SUNT POVEȘTI

pe care oamenii și le spun unii altora. Dar sunt mai mult decât niște povești amuzante. Miturile îi ajută pe oameni să înțeleagă lumea înconjurătoare.

În vechime, oamenii nu aveau la dispoziție mijloacele moderne și știința, cu ajutorul cărora, astăzi, putem explica diverse lucruri. Ei nu știau ce anume face ca ploaia să cadă din cer și nici nu înțelegeau de ce soarele răsare în zori. Pentru ei, lumea era un loc plin de mistere. Oamenii foloseau miturile, și nu știința, pentru a explica fenomenele naturale și crearea lumii.

MITURILE CREAȚIEI

Aceste mituri explică apariția a tot ceea ce există, de la cer și Pământ la toate ființele vii. În miturile creației apare adesea o zeiță mamă sau un zeu creator. Aceștia își imaginează o lume nouă și își folosesc puterile pentru a o zămisli. În unele mituri ale indienilor americani, lumea era, la început, un loc acoperit cu apă. În miturile irocheze ale creației există un Mare Spirit, care a trimis o femeie să umple această lume cu oameni.

Pentru că femeia nu avea unde să stea, Castorul, unul dintre numeroasele spirite animale, i-a sugerat să pună măr pe spatele Testoasei ca să aibă unde să-și pună picioarele. Mărul a devenit o insulă. Testoasa a purtat în spina insula, pe Femeia din Cer și pe copiii acesteia. Iar Insula Testoasei a devenit cunoscută ca America de Nord.

E LEGENDAR!

ZEII GRECȘI ȘI ROMÂNȘI TRANSFORMĂ PE EROI ÎN CONSTELAȚII.

MITURILE NATURII

Miturile naturii explică tot ce se întâmplă în natură, de la succesiunea anotimpurilor la apusul soarelui și apariția stelelor pe cer. Ele spun și de ce un animal are anumite trăsături și abilități. În mitologia greacă și cea romană, Arachne era o țesătoare pricepută, care s-ar fi lăudat că e mai destoinică decât Atena, zeița înțelepciunii, dar și a țesutului. Înfruiată de cuvintele muritoarei, Atena a transformat-o pe Arachne într-un păianjen – dar și sub noua înfățișare, fata și-a păstrat iscusința la țesut. Acest mit le explica oamenilor de ce țes păianjenii minunatele lor pânze.

MITURILE DE CĂLĂTORIE

Toată lumea îndrăgește eroii care călătoresc spre meleaguri îndepărtate și îndeplinesc misiuni imposibile. Miturile de călătorie sunt mituri eroice. Eroii pornesc în căutarea faimei și a bogăției sau ispășesc pedepsele primite de la zei. În miturile europene, Grendel, un monstru dușmănos, ținea sub teroare ținutul Daneland. Această bestie măcelărea oamenii doar pentru că era deranjat de gălăgia pe care o făceau noaptea. Când a auzit despre cruzimea lui Grendel, Beowulf, din regiunea Geata plecat spre Daneland și a ucis monstrul. Astfel a dobândit glorie și bogății, devenind, în cele din urmă, rege în Geat.

CE NU ESTE UN MIT?

Mulți oameni cred că miturile, legendele și basmele sunt același lucru. Deși adesea se suprapun, miturile încearcă să explice lumea, iar poveștile au adesea un caracter sacru. Legendele sunt povești care se pretind reale, chiar dacă nu există nicio dovadă în acest sens. Basmele sunt povestiri și credințe populare transmise din generație în generație.

SPAȚII SACRE

ÎN VECHIME, MITURILE ȘI RELIGIA ERAU CONSIDERATE DESEA

unul și același lucru. Oamenii venerau zeii și spiritele din mitologie, ca și cum ar fi existat cu adevărat și puteau influența existența muritorilor. În mitologiile cu mai mulți zei, fiecare divinitate avea puteri diferite. Oamenii se rugau zeului sau zeiței care i-ar fi putut ajuta. Totodată, ei construiau temple pentru a-și onora zeii sau se rugau în spații considerate sacre. Unele dintre aceste locuri există încă. Învățând despre ele, putem înțelege cât de importanți erau zeii mitici în viața oamenilor de odinioară.

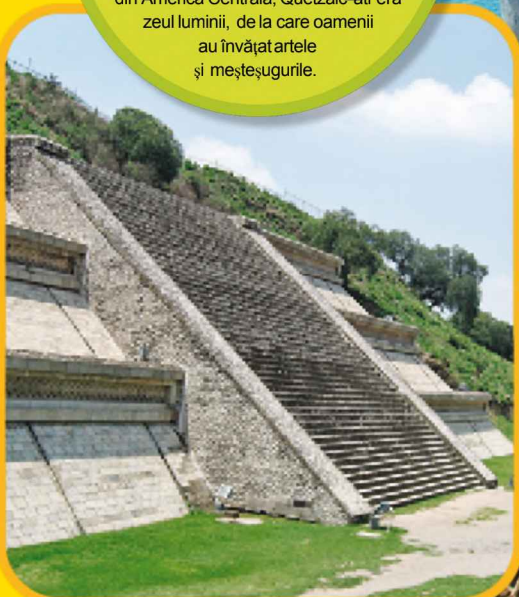

COLȚUL CERCETĂTORULUI

Într-un fel, templele sunt și muzee. În temple, oamenii păstrau obiecte deosebite pe care le descopereau sau pe care le considerau importante pentru zeilor. Printre cele mai interesante obiecte găsite în temple se numără așele unor mastodonti dispăruți pe care oamenii le credeau fi oseminte de uriași. Sau fi deși de mamuți preistorici despre care se credea că ar fi fost colții mistrețului din Calydon, carerăspândiseră teroară în toată Grecia. De asemenea, coloană vertebrală înensădescoperită pe malul mării a fost expusă ca relictă a unui mare șarpe marin.

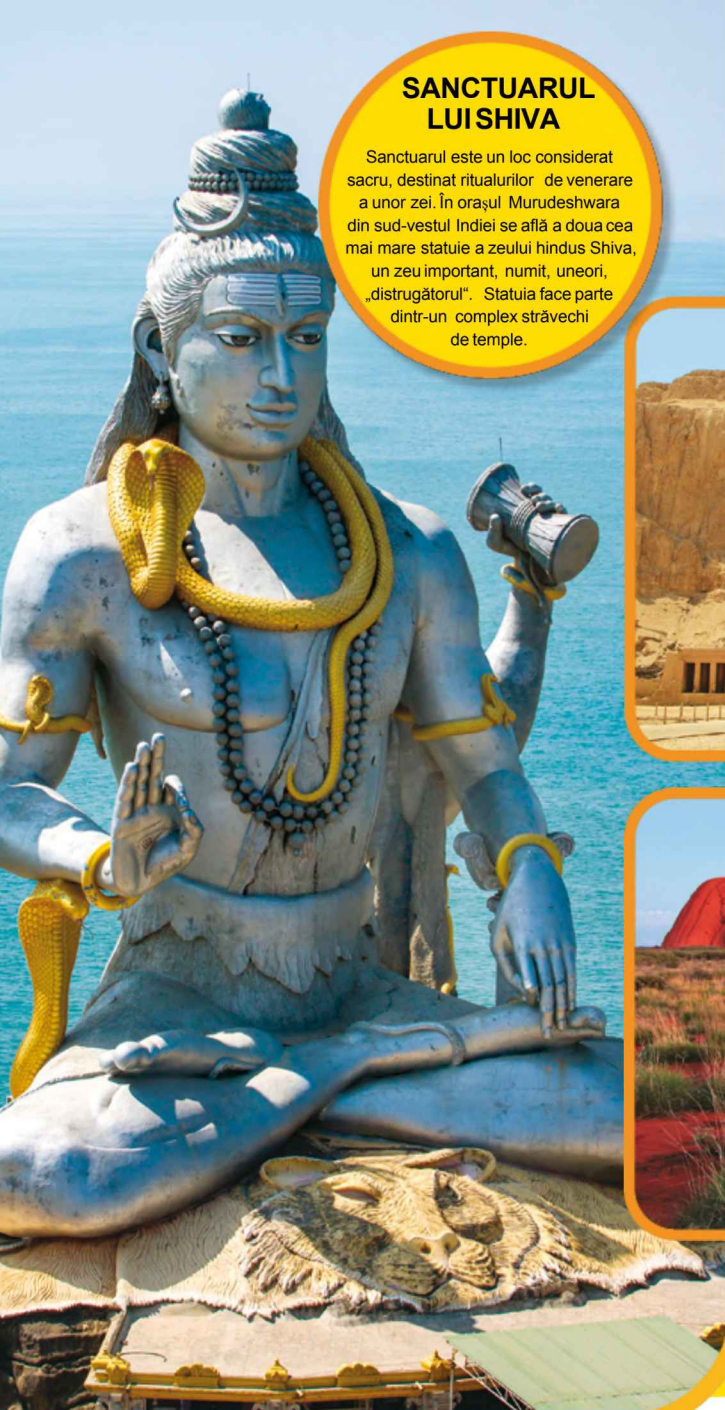
PIRAMIDA DE LA CHOLULA

Zeul Quetzalcóatl, șarpele cu pene din mitologia Americii Centrale, era principala divinitate venerată la Cholula, una dintre cele mai mari piramide din lume. Construirea acestui templu din sudul Mexicului a început cu peste 2.000 de ani în urmă. În unele culturi din America Centrală, Quetzalcóatl era zeul luminii, de la care oamenii au învățat artele și meșteșugurile.

E LEGENDAR!

POTRIVIT UNUI MIT, ZEII GRECISTĂRĂNEAU LUME ADĂPE MUNTILE OLIMPI,
CEL MAI ÎNALT VÂRF DIN GRECIA.

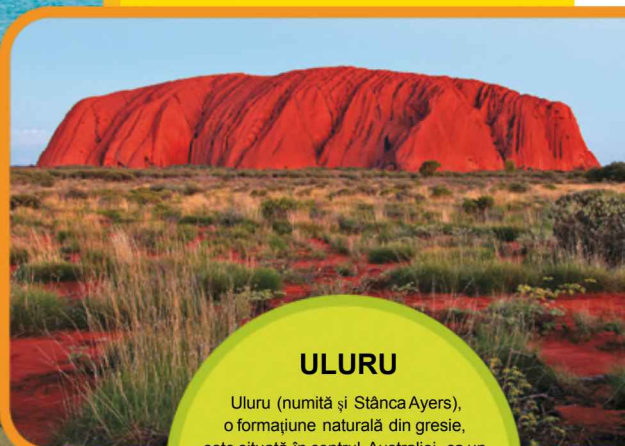
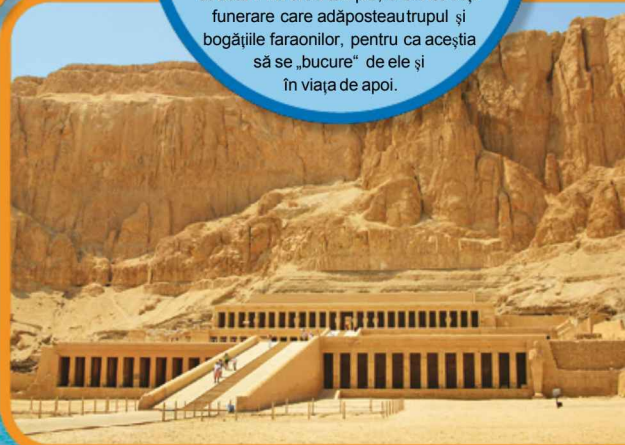

SANCTUARUL LUI SHIVA

Sanctuarul este un loc considerat sacru, destinat ritualurilor de venerare a unor zei. În orașul Murudeshwara din sud-vestul Indiei se află a doua cea mai mare statuie a zeului hindus Shiva, un zeu important, numit, uneori, „distrugătorul”. Statuia face parte dintr-un complex străvechi de temple.

VALEA REGILOR

În estul Egiptului, de-a lungul malului vestic al Nilului, au fost descoperite mai multe morminte de faraoni. Unele sunt vechi de 3 500 de ani. Vechii egipteni își venerau faraonii ca pe niște zei și, în cinstea lor, construiau morminte și piramide. Aceste structuri nu erau temple, ci construcții funerare care adăposteau trupul și bogățiile faraonilor, pentru ca aceștia să se „bucure” de ele și în viața de apoi.

ULURU

Uluru (numită și Stâncă Ayers), o formațiune naturală din gresie, este situată în centrul Australiei, ca un veritabil zgârie-nori, cu o circumferință de peste 8 km. Pentru populația aborigenă, această stâncă masivă e sacră, considerându-se că atingerea ei aduce binecuvântarea spiritelor ancestrale.

BĂTĂLIILE ZEILOR

ÎN CELEMAI MULTE MITOLOGII, ZEII SUNT MEREU PREGĂTIȚI

să-și dovedească puterea sau să-și apere onoarea prin luptă. Miturile fac referire la tot felul de conflicte, de la certuri între zei, până la războaie epice, în care aceștia își măsoară puterile. Adesea, zeii se luptă cu monștri sau chiar cu oameni. Conflictele dintre zei reflectau viața în vechime. Pretutindeni aveau loc războaie și bătălii, care provocau haos și vărsare de sânge. Imperiile se ridicau și se prăbușeau prin forța armatelor lor. Iată de ce, în majoritatea mitologiilor, zeii războiului erau, adesea, unele dintre cele mai puternice și mai temute divinități. În timp ce oamenii se luptau pe Pământ cu săbii și sulite, zeii se înfruntau pentru stăpânirea supremă cu puteri supranaturale, care amenințau să distrugă lumea.

ARMELE ZEILOR

Deși aveau puteri inimaginabile, cei mai mulți dintre zei purtau arme sau alte instrumente, simboluri ale puterii lor.

SHIVA

(Zeul hindus al distrugerii și al regenerării) avea un trident, călărea pe un taur și purta la gât coliere de șerpi. Acest zeu practica yoga, dar era atât un distrugător, cât și un creator.

THOR

(Zeul scandinav al tunetelor și al fulgerelor) mâniau a ciocan magic de război, Mjöllnir, care controla fulgerele și, după ce era aruncat, se întorcea mereu în mâinile lui Thor.

ZEUS

(Zeul grec al cerului), al cărui simbol era fulgerul, lupta aruncând fulgere asupra dușmanilor sau oamenilor care îl mâniau.

OGUN

(Zeul african al fierului, cușitelor și războiului) mâniau o macetă de fier.

Odin, conducătorul zeilor scandinav
sau vikingi, se luptă cu monstruosul lup
Fenrir, în marea bătălie Ragnarök.

**KU,
ZEUL HAWAIIAN
AL RĂZBOIULUI A FĂCUT LUMINA
SĂ STRĂLUCEASCĂ
PE PĂMÂNT.**

FURIA ZEILOR VIKINGI

Ragnarok este numele unei bătălii devastatoare care a dus la sfârșitul lumii și a pustiit pământul. Dar nu te teme; după această înclăștare aprigă, omenirea a renăscut.

ADVERSARI: Zei împotriva altor zei, zei împotriva unor uriași și zei împotriva unor monștri ca lupul Fenrir

MOTIVUL LUPTEI: Loki, zeul fărâdelegilor, l-a ucis pe Balder, zeul luminii și al inocenței.

LOCUL LUPTEI: Câmpia Vigrid, într-una dintre cele nouă lumi stăpânite de Odin, regele zeilor

TACTICI ȘI MANEVRE: Zeii au dus o ultimă bătălie crâncenă, în care potopurile, întunericul, focul și cutremurele au distrus lumea.

PIERDERI: Zeii scandinavii erau nemuritori și mulți au pierit în bătălie, inclusiv Odin, Thor, Freyr și Loki. Dar câțiva zei au supraviețuit și au trăit și după ce lumea a renăscut.

E LEGENDAR!

CUVÂNTUL GRECESC MYTHOS ÎNSEAMNĂ POVEȘTE SAU ORICELUCRUTRANSMIS
PRIN VIU GRAD

MITOLOGIIILE LUMII

ADESEA, CÂND VINE VORBA DESPRE MITURI,

ne gândim la vechii greci, la romani și la vikingi. La urma urmei, planetele poartă numele zeilor romani. Poveștile despre eroii greci Hercule și Perseu și despre zeul viking Thor, care au ucis monștri, au fost transpuse în producții cinematografice. Majoritatea culturilor au propriile mitologii.

COLȚUL CERCETĂTORULUI

Deși mitologiile lumii sunt reprezentate prin elemente care le-au inspirat totuși unele din altele. Știm despre grifon din miturile grecești dar această creatură jumătate de om, jumătate de vultur a fost inspirată probabil, din poveștile nomazilor din Asia Centrală despre ființe magice. Fosilele de *Protoceratops*, descoperite în Mongolia ar putea sta la originea multor povești despre grifoni. *Protoceratops* era un dinozaur cu patru picioare și cioc ascuțit. Fosilele lui i-au făcut pe oameni să-și imagineze o creatură patru picioare care avea și părți specifice păsărilor. Prin urmare putea zbura asemenea grifonului mitologic.

COIOTUL

INDIENII AMERICANI
În multe dintre mitologiile indienilor americani, coiotul este un spirit pus pe șotii.

CALENDARUL AZTEC

AZTECII

Probabil că aztecii foloseau calendarul pentru a-și venera zeii.

MAYA

Populația maya a elaborat prima formă de scriere din Americi. Multe dintre miturile acestei populații au fost păstrate într-o carte numită *Popol Vuh*, printre care și o poveste despre cum zeul creator, Inima Cerului, a zămislit oamenii din porumb.

ZEUL MAYA

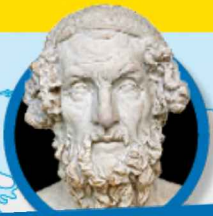
LEGENDĂ

Zonele evidențiate pe hartă reprezintă granițele istorice ale teritoriilor în care au existat civilizațiile menționate.

Notă: Harta prezintă frontierele și denumirile statelor de azi.

HOMER

GRECII

Datorită poeziilor grece din Antichitate, Homer – care a scris *Iliada* și *Odissea* – și Hesiod, care a scris *Teogonia*, cunoaștem despre mitologia greacă, probabil, mai mult decât despre oricare altă mitologie antică.

SANCTUAR ȘINTOIST

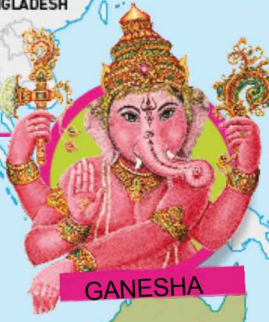

JAPONEZII

Miturile japoneze stau la baza religiei șintoiste, în centrul căreia se află forțele naturii. Shinto înseamnă „calea zeilor”.

INDIENII

Primele mituri hinduse au generat hinduismul, cea mai veche și a treia cea mai mare religie de pe glob. Există numeroși zei hinduși, printre care Shiva distrugătorul și Ganesha, zeul cu cap de elefant.

GANESHA

HORUS

EGIPTENII

Vechii egipteni credeau că faraonii (regii) erau zei. Mulți îi considerau întrupări ale lui Horus, stăpânul cerului, trimise pe Pământ pentru a-i proteja pe oameni.

AUSTRALIENII

În mitologia aborigenilor, Timpul Visului a fost o epocă în care ființe supranaturale au trăit pe Pământ și au creat peisajele naturale: văile, munții, lacurile, râurile și insulele.

FIINȚĂ SUPRANATURALĂ

AFRICANII

Africa este un continent mare, cu numeroase mitologii și culturi diverse. Mare parte dintre culturile din vestul Africii împărtășesc credința în zeul înșelător Ananse. Sclavii africani au adus mitologia Ananse în zona Caraibelor, în epoca traficului de sclavi.

ANANSE

ANTARCTICA

E LEGENDAR! MITUL CREAȚIEI ESTE UN ELEMENT COMUN AL TUTUROR MITOLOGIELOR.

DIAGRAMĂ ILUSTRATĂ

ARBORELE GENEALOGIC AL ZEILOR OLIMPIENI

ȚI SE PARECĂ FAMILIILE DE AZI, CUPĂRINȚI

și frați vitregi, sunt năucitoare? Stai să vezi cum arată arborele genealogic al zeilor din Olimp, patria zeilor greci! Cel pe care îl poți vedea pe aceste pagini include unele dintre cele mai cunoscute figuri ale mitologiei grecești, dar zeii aveau o mulțime de copii și nepoți, prea mulți ca să poată fi menționați aici.

GEEA (ZEIȚA PĂMÂNTULUI) + URANUS (ZEUL CERULUI)

TITANII

Titanii au fost primii zei puternici ai grecilor. Ei erau copiii Geei și ai lui Uranus și au condus lumea într-o perioadă numită Epoca de Aur.

COEUS
titanul nordului
+
PHOEBE
mama lui Leto

HYPERION
stăpânul luminii
și titanul estului
+
THEIA
mama lui Helios,
zeul soarelui,
și a Selenei, zeița lunii

IAPET
titanul vestului, tatăl lui
Atlas și al lui Prometeu

THEMIS
zeița legii și a ordinii

CRIUS
Titanul sudului

CRONOS
stăpânul titanilor
și zeul timpului
+
RHEA
zeița-mamă

MNEMOSYNE
zeița memoriei
și a vorbirii

OKEANOS
stăpânul oceanelor
+
TETHIS
stăpâna râurilor

CRONOS + RHEA

OLIMPIENII

Titani Cronos și Rhea au avut șase copii, care au devenit zei și zeițele din Olimp.

ZEUS
zeul cerului

HERA
zeița căsniciei
și a nașterii

POSEIDON
zeul mărilor

HADES
stăpânul lumii
subpământene

HESTIA
zeița căminului
și a familiei

DEMETRA
zeița recoltei

POSEIDON

HERA

COPIII LUI ZEUS

Zeus a fost tatăl atâtor zei, zeițe, semizeji (jumătate oameni, jumătate zei) și eroi, încât e greu să-i ținem minte pe toți. Aici sunt doar câțiva dintre cei mai cunoscuți copii ai lui.

PERSEU
un erou

HERCULE
cel mai puternic
dintre muritori

APOLLO
zeu olimpian al artelor
și al soarelui

ELENADIN TROIA
cea mai frumoasă femeie
de pe Pământ

HERMES
(MERCUR)
olimpian,
mesager al zeilor

AFRODITA
(VENUS)
zeița iubirii

ARTEMIS
geamăna lui Apollo, zeița
vânătorii, dar și a nașterii
și a vindecării

**ZEUS și
HERA ERAU
CĂSĂTORIȚI.**

Eroul Tezeua fost semizeul care a ucis Minotaurul, un monstru cu trup de om și cap de taur. Minotaurul locuia într-o peșteră numită labirint.

2

ZEI ȘI EROI

VIATĂ DE ZEU

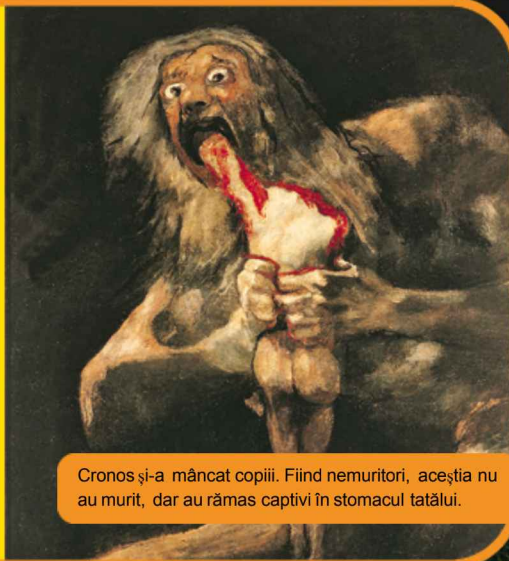
AI PUTEACREDECAE ÎNTR-ADEVĂRGROZĂSĂAI PUTERILE

unui zeu. Dar marea putere vine la pachet cu responsabilități pe măsură. Nu toți zeii se ridicau la înălțimea așteptărilor. În ciuda abilităților supranaturale, ei aveau defecte și tot felul de probleme. Unii erau invidioși sau geloși. Mulți erau capricioși și cereau să fie venerați și să li se aducă sacrificii. Atunci când nu primeau ce doreau, aveau crize de furie și deveneau periculoși.

**PANTEONUL
REPREZINTĂ
TOTALITATEA
ZEILOR UNEI
CIVILIZAȚII.**

MMM, CE COPII GUSTOȘI!

Cronos, stăpânul titanilor din mitologia greacă, a fost atât de josnic, încât și-a mâncat propriii copii, nu pentru că erau gustoși, ci pentru că se temea că-l vor înlătura de la tron și îi vor lua puterea. Cronos și-a înghițit copiii, unul câte unul, imediat după naștere. Rhea, mama, nu a fost deloc încântată, așa că a pus la cale un șiretlic. La nașterea lui Zeus, Rhea i-a dat lui Cronos un bolovan învelit în scutece în locul fiului său. Trucul a dat roade, și Zeus a scăpat de moarte. Mai târziu, el i-a otrăvit hrana lui Cronos, făcându-l să-i vomite, vii și nevătămați, pe frații și pe surorile lui. Mai târziu, Zeus a fugit alături de ceilalți frați, i-a eliberat pe ciclopi și pe câțiva uriași, și, împreună, i-au înfrânt pe Cronos și pe titani.

Cronos și-a mâncat copiii. Fiind nemuritori, aceștia nu au murit, dar au rămas captivi în stomacul tatălui.

E LEGENDAR!

ÎN MULTE MITOLOGII ZEII AU FORMĂ UMANĂ SAU ANIMALĂ.

Cimitirele sunt pentru muritori.
Zeii trăiesc veșnic.

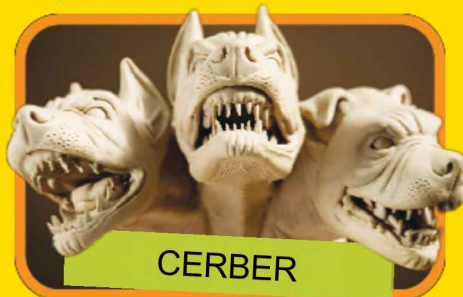

UN SIMPLU MURITOR

Majoritatea zeilor trăiesc veșnic. Unii zei mor, dar renasc după o vreme. Însă muritorii trăiesc pe perioade limitate. Ei sunt oameni și toți oamenii mor la un moment dat. În mitologia greacă și în cea romană, semizeul era copilul născut dintr-un zeu și un om. Jumătatea divină îl făcea mai puternic și mai curajos decât oamenii obișnuiți, dar, la fel ca muritorii, și el putea muri. Semizeii erau mai buni și mai loiali decât zeii. În mitologia hindusă, semizeii sunt oameni deveniți zei.

ANIMALE MITOLOGICE

La fel ca noi, zeii aveau animale de companie. Poate că nu vreun boxer care să alerge după mingi, sau vreun papagal vorbitor, dar aveau totuși animale de companie – necuvântătoare iubitoare, supuse, dar pe care le ții în casă pe propria răspundere!

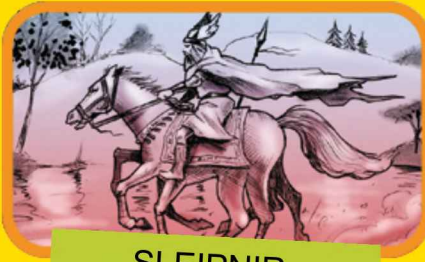
CERBER

Hei, cuțu, cuțu!... Cerber străjuia la porțile Infernului lui Hades și niciun muritor nu putea trece de acest câine cu trei capete.

VULTUR

Au, ficatul! Zeul cerului avea ca animal de companie un vultur, numit Aquila. Acesta îndeplinea fără excepție poruncile sau pedepsele stăpânului său; de exemplu, să ciugulească în fiecare zi din ficatul lui Prometeu.

SLEIPNIR

Ceamai rapidă cursă din oraș! Zeul scandinav Odin nu putea călări chiar orice mârșoagă! Armăsarul său, Sleipnir, avea opt picioare.

CAI ÎNARIPAȚI

Ce se întâmplă când combini un zeu al mării cu un monstru cu cap de șarpe? Se naște un cal înaripat! Peșas, calul cu aripi, era odrasla Meduzei și a zeului mărilor, Poseidon. Armăsarul alb și înaripat a fost un ajutor de nădejde pentru eroul grec Belerofon. Acest ucigaș de monștri a ucis-o și pe Himera, creatura cu trei capete care scuipa flăcări.

NOBILA PASĂRE-LEU

Jumătate pasăre, jumătate leu, grifonul din mitologia europeană era o creatură puternică și nobilă.

Un adevărat suveran al lumii monștrilor, grifonul avea cap și piept de vultur, și, în spate, picioare și coadă de leu. Paznic de nădejde al comorilor, grifonul era devotat pe viață.

ȚAPICUFLAUT

Satirii aveau picioare de țap, dar corp de bărbat. Ei îl însoțeau pe zeul grec al viilor, Dionysos, deoarece erau iubitori de vin și de muzică. Adesea, satirii sunt reprezentați cântând la flaut.

CREATURI MAGICE

GĂRR! SCUZAȚI CURCUBEUL!

În miturile africane, Bunzi era un șarpe cosmic care aducea ploaia, iar în unele povești apărea un piton care, prin răgăit, dădea naștere curcubeului după furtună.

Șerpii erau și simboluri ale renașterii, deoarece năpârlesc și se credea că, de fapt, trăiesc veșnic.

JUMĂTATE PASĂRE, JUMĂTATE ZEU

Garuda era un zeu hindus care semăna cu o pasăre, pe care călărea zeul Vishnu. Și, pentru ca totul să fie și mai derutant, Garuda mai avea cel puțin alte 12 nume și purta adesea șerpi la încheieturi și la braț.

El reprezenta soarele și focul.

E LEGENDAR!

ÎN SEMN DE RECUNOȘȚINȚĂ ZEUSUL A TRANSFORMAT PE PEGAS ÎNTR-O CONSTELAȚIE.

O SĂGEATĂ ÎN INIMĂ

CES-ARFI ÎNTÂMPLATCUZEII ȘI EROIIDACĂ N-ARFI EXISTATDRAGOSTEAPROBABILARFI AVUTMAI PUȚINEPROBLEME!

Iubirea și pasiunea îi făceau pe zei să-și piardă capul în tot felul de aventuri mitice. Sentimentele puternice, precum dragostea, ura, furia și gelozia sunt greu de controlat. Poveștile despre zei îndrăgostiți și războinici arată cât de dezastruoase pot fi aceste sentimente dacă nu sunt ținute în frâu.

Iubirea "ncifre

3

Eroses, sau zeii inferiori ai iubirii, o ajutau și o sfătuiau pe zeița Afrodita.

4

temple cunoscute îi erau dedicate lui Hathor, zeița egipteană a iubirii și a maternității.

8

zei și zeițe aztece erau dedicate iubirii și pasiunii.

10

zei și zeițe grecești, majori sau minori, erau dedicați iubirii.

13

nume sunt cunoscute pentru Kamadeva, zeul hindus al iubirii.

IUBIREA DUCE LA RĂZBOI

Una dintre cele mai cunoscute povești de dragoste din mitologie este cea a Elenei din Troia, cea mai frumoasă femeie din lume. Ea era soția regelui grec Menelau. Afrodita, zeița greacă a iubirii, i-a promis-o pe Elena lui Paris, un prinț troian, dacă acesta recunoștea că Afrodita era mai frumoasă decât Hera și Atena. Paris a răpit-o pe Elena, iar Menelau a strâns o armată pentru a o readuce acasă. Grecii au câștigat războiul după ce s-au ascuns într-un cal de lemn uriaș. Troienii au adus calul în cetate, iar noaptea, soldații greci au ieșit din burta calului, au deschis porțile cetății și au cucerit Troia.

E LEGENDAR!

ORICINEARALOVITDE SĂGEATA LUI CUPIDON SE ÎNDRĂGOSTE DE PRIMAFIINȚĂ (SAUFIARĂ) PE CARE O VEDEA.

VENUS, ZEIȚA ROMANĂ A DRAGOSTEI

Însuși numele ei ne duce cu gândul la frumusețea desăvârșită și există chiar o planetă numită după ea! O preferată a artiștilor, zeița romană a iubirii, Venus, este mama lui Cupidon (vezi Nașterea lui Venus de Sandro Botticelli). Mulți au căutat să-i câștige afecțiunea, inclusiv zeul focului, excentricul Vulcan. Căsnicia lor a fost considerată un război al iubirii și al focului. Se credea că Venus ar fi fost născută dintr-o scoică.

IUBIRE ȘI PISICI?

Freya, zeița scandinavă sau vikingă a iubirii și frumuseții, era și zeița războiului și a morții. Călătorea într-un car tras de două pisici. Purta o pelerină din fulgi de șoim și avea un colier magic. Freya îi ajuta pe îndrăgostiți și, de asemenea, îi ducea în paradis pe jumătate dintre cei care își pierdeau viața în bătălii.

SĂGEATA LUI CUPIDON

Zeul roman Cupidon este adesea înfățișat ca un îngeraș înaripat sau un copilăș cu arc și săgeți (dreapta). Când erau atinși de săgeata lui Cupidon, oamenii se îndrăgosteau pe loc. El avea și o torță, simbolizând faptul că iubirea rănește și aprinde inima.

COLȚUL CERCETĂTORULUI

În mitologie, amazoanele erau femei războinice, frumoase dar periculoase. Ele au fost, de fapt, inspirate de femeile scitenomade (din vestul Asiei), care erau cunoscute pentru mândria și curajul. Mulți eroi, de la Hercule până la Tezeu și Ahile, s-au îndrăgostit și s-au luptat cu reginele amazoanelor. Armiturile despre aceste războinice frumoase independente și curajoase au dat naștere la povești legate de egalitate între femei și bărbați.

ZEUL VERDE AL IUBIRII

Kamadeva, zeul hindus al iubirii și al dorișei, era tânăr, frumos și avea pielea verde. El avea un arc din trestie de zahăr, iar săgețile lui erau flori parfumate. Era considerat un războinic al iubirii și călărea o pasăre.

INTERVENȚIA EROILOR

ÎN UNELE DINTRE CELE MAI CAPTIVANTE MITURI APARE ROICA RĂZVÂNTĂ

monștri în timpul unor călătorii sau aventuri îndrăznețe și pline de primejdii. Aceste povești aveau un scop în miturile din vechime: să-i învețe pe oameni despre importanța curajului și a descoperirilor. Miturile de călătorie încercau să le arate oamenilor că-și puteau decide singuri soarta. Dacă eroii erau atât de curajoși încât puteau porni în misiuni imposibile, ca să înfrunte zei atotputernici, atunci oamenii de rând puteau încerca să nu se sperie de câteva tunete.

TOKOYO SALVEAZĂ SITUAȚIA!

În miturile japoneze, Yofune-nushi era un șarpe de mare cu ochi înspăimântători și solzi strălucitori. Acesta era stăpânul apelor din apropierea insulelor Oki. În fiecare an, monstrul cerea să-i fie adusă o tânără, drept jertfă.

Dacă nu-și primea ofranda, Yofune-nushi scapă furtuni și distrugea bărcile pescarilor. Într-un an, eroina Tokoyo s-a oferit pentru sacrificiu. Tânăra l-a așteptat pe monstru lângă viziuna acestuia și, când șarpele a apărut fără să bănuiască nimic, l-a înjunghiat cu pumnalul într-un ochi. Yofune-nushi a încercat să fugă, dar Tokoyo și-a continuat atacul și a ucis fiara.

ȘI EROII TREBUIE AJUTAȚI

Deși erau urmași ai zeilor și aveau puteri speciale, eroii aveau adesea nevoie de ajutor pentru a-și duce la bun sfârșit călătoriile. În majoritatea mitologiilor, exista un zeu care se lupta să-i apere pe oameni. În mitologia greacă, această divinitate era Atena. Oamenii o cunoșteau drept zeița înțelepciunii și a războiului, dar cel mai important rol al ei era acela de protecție a eroilor.

TEZEU UCIDE MINOTAURUL CU PUȚIN AJUTOR

Poate că eroii erau puternici și binefăcuți, dar, de cele mai multe ori, nu reușeau să se descurce fără ajutorul unei eroine istețe. La fiecare nouă ani, orașul Atena trimitea 14 tineri în Creta, tribut regelui Minos, care îi arunca în peștera Minotaurului. Acest monstru, jumătate om, jumătate taur, se hrănea cu oamenii care rătăceau, pierduți în labirintul lui fără sfârșit. Într-un an, Tezeus-a oferit să fie unul dintre tinerii trimiși tribut. Deși era fiu de zeu, tânărul n-ar fi supraviețuit dacă n-ar fi fost Ariadna, fiica regelui Minos. Fata s-a îndrăgostit de Tezeuși, înainte de intrarea lui în labirint, i-a dat un ghem de lână pe care să-l desfășoare pe coridoarele întortocheate, ca să găsească drumul înapoi. De îndată ce Tezeus a învins Minotaurul, Ariadna i-a descuiat poarta, pentru ca el să poată ieși din labirint.

MUNCILE LUI HERCULE

Hercule era fiul preferat al lui Zeus cu o muretoare, lucru pe care Hera nu l-a putut tolera. La un moment dat, Hera l-a făcut pe erou să înnebunească, iar acesta și-a ucis familia într-un acces de furie. Ca să obțină iertarea zeilor pentru fapta sa, i-au fost date 12 sarcini aproape imposibile.

CELE 12 MNCI

- ☒ Să ucidăleul din Nemea, a cărui piele nu putea fi străpunsăde săgeți. Dupăce a răpus leul cumânile goale, Hercule și-a făcutdin pielea lui o pelerină.
- ☒ Să ucidăHidra cu nouăcapete(mai jos), o creatură marină asemănătoareunui șarpe.
- ☒ Să prindăcăprioara din Ceryne, o creatură extrem de rapidă.
- ☒ Să ucidămistreul din Erymant, un porc sălbatic imens.
- ☒ Să curețe grajdurile lui Augias, unde bălegarul cailor nu mai fuseseștrâs de 30 de ani.
- ☒ Să alungepăsările stymphaliene.
- ☒ Să hfrăgătaurul din Creta, tatăl Minotaurului.
- ☒ Să prindăcail lui Diomede, care măcau oameni.
- ☒ Să aducăcingătoareaHippolitei, regina puter-nicelor amazoaene, un trib de femei războinice.
- ☒ Să fure vitele lui Geryon, un gigantcu trei trupuri, trei capeteși șase mânăși picioare.
- ☒ Să aducămere din grădina Hesperidelor.
- ☒ Să-l hfrăgăpe Cerber, câinele cu trei capete care străjuia la poarta Infernului.

Capetele Hidrei creșteau la loc, iar fiara avea sâgele otrăvitor!

E LEGENDAR!

MULȚIEROIERAUJUMĂTATEZEI, JUMĂTATEMURITORI.

GALERIE DE IMAGINI

MITOLOGIA ÎN ARTĂ

ZEII ȘI MONȘTRII MITOLOGICAU CONSTITUIT

subiecte excelente pentru artă și arhitectură. Chiar și în zilele noastre, aceste simboluri ale trecutului pot fi văzute, sub formă de statui și sculpturi, în muzee de artă și chiar pe străzi – pe tricouri și ca tatuaje.

Hades, zeul grec al Infernului, este adesea pictat alături de Cerber, câinele său de pază, care are trei capete.

Fântâna Pallas Athena din Viena, Austria, o onorează pe zeița greacă a înțelepciunii, legii și justiției.

Statuie aurită a lui Prometeu, aflată la Rockefeller Center din New York, în Statele Unite

Podul Dragonului se găsește în Ljubljana, capitala Sloveniei. Potrivit legendei, orașul ar fi fost întemeiat de eroul antic grec Iason, care a ucis dragoni în călătoria sa.

În mitologia maori – populația băștinașă din Noua Zeelandă – un toiag sacru putea fi înfipt în pământ și folosit ca altar temporar pentru un zeu.

Atlas a fost unul dintre primii zei greci, pedepsit de Zeus să țină cerul pe umeri pentru totdeauna.

Ciclopul Polifem era un uriaș cu un singur ochi, căruia îi plăcea să mănânce carne de om. El a fost păcălit de eroul Ulise (Odiseu), care l-a orbit, scăpând astfel de la o moarte sigură.

3

PARTEA ÎNTUNECATĂ

ZEI „ÎNȘELĂTORI”

ORICINE POATE RECUNOAȘTE ÎN „ÎNȘELĂTOR” ♦

un băiat sau o fată căruia nu îi place să respecte regulile și e mereu pus pe șotii. În cele mai multe mitologii, „înșelătorul” era un zeu, o zeiță sau un spirit căruia îi plăcea să le joace farse zeilor și muritorilor în egală măsură. Uneori, „înșelătorii” nu ezitau să-i înfrunte pe ceilalți zei pentru a-i ajuta pe oameni. Însă, de cele mai multe ori, „înșelătorul” sfârșea prin a fi pedepsit de ceilalți zei.

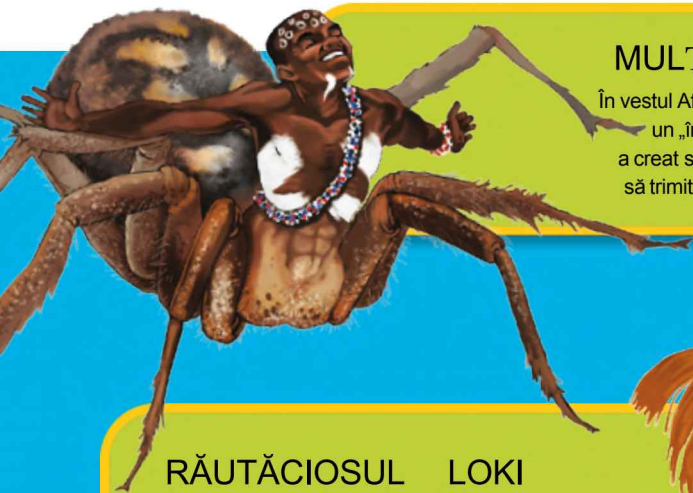
APRINDE FLACĂRA!

În mituri, primii oameni plămădiți de zeul creator erau adesea înfățișați ca fiind inocenți și ignoranți. Ei erau fericiți că există și-i pot venera pe zei. Apoi, un zeu pus pe șotii intervenea și îi învăța pe oameni niște lucruri care stricau fericirea absolută. În miturile grecești, acel zeu a fost Prometeu, titanul culturii și inteligenței. El privea din ceruri și i-a văzut pe oameni chinându-se să supraviețuiască. Așa că a furat focul zeilor olimpieni și l-a oferit muritorilor. Grație focului, oamenii au devenit mai puțin dependenți de zei, fapt care l-a înfuriat pe Zeus. Prometeu a fost înălțat de un munte, iar în fiecare zi un vultur îi sfâșia ficatul. Ficatul creștea însă la loc în fiecare noapte, și astfel tortura era nesfârșită.

E LEGENDAR!

ÎN MITURILE INDIENILOR AMERICANI, CIOARĂ E ÎNȘELĂTORUL CARE LE-A DĂRUIT OAMENII O FOCUL.

MULȚUMESC PENTRU DUȘ!

În vestul Africii, Ananse, zeul cunoașterii și al poveștilor, era un „înșelător” faimos. Într-un mit, Nyame, zeul cerului, a creat soarele arzător. Însă Ananse l-a păcălit pe Nyame să trimită ploaia pe Pământ, pentru a-i răcori pe oameni.

RĂUTĂCIOSUL LOKI

Zeul „înșelător” din mitologia scandinavă era Loki. Prometeu și Coiotul îi ajutau pe oameni, însă Loki era mai răutăcios. El putea lua chipul altor zei și își putea schimba chiar sexul, pentru a-i înșela pe muritori. Într-un mit se spune că Loki i-a furat merele lui Idun, zeița tinereții veșnice. Fără acestea, zeii îmbătrâneau și mureau.

VICLEANUL COIOT

Coiotul era un zeu „înșelător” întâlnit în multe dintre miturile indienilor americani. Despre el se spune că ar fi dăruit oamenilor focul. În multe mitologii, zeul „înșelător” avea o relație strânsă cu zeul creator. Așadar, când Creatorul a decis să inunde lumea pentru a scăpa de primii oameni, Coiotul i s-a împotrivit și a hotărât să-i ajute pe aceștia. El i-a sfătuit să construiască o pirogă uriașă și să o pregătească pentru Potop.

MONȘTRI MITOLOGICI

RESPIRAȚIE

OTRĂVITOARE ȘI ÎNGECARE

arde? Un chip care te poate ucide doar dacă îl privești? Monștrii mitologici par desprinși de pe tărâmul coșmarurilor. Ce s-ar face eroii dacă n-ar exista monștri oribili și creaturi ucigașe cu care să se lupte? Unii monștri mitologici erau vlăstarele zeilor. Zeii creației din mitologia greacă, Geeăși Uranus, i-au adus pe lume nu doar pe titani, ci și multe alte creaturi, una mai monstruoasă decât alta. Alți monștri au fost creați de zeii răzbunători pentru a le face rău oamenilor.

TYPHON

Adăpost: Opeșteră din Grecia antică

Părinți: Geeăși Tartar

Dușmani: Zeus și toți ceilalți zei

Probabil cel mai periculos monstru din mitologia greacă, Typhon este numit uneori „părintele monștrilor”. El și soția lui, Echidna, au zămislit multe dintre creaturile pe care eroii au fost nevoiți să le ucidă, precum Himera, Cerber, leul din Nemea și Sfinxul. Din ochii lui Typhon țâșneau flăcări, iar mâinile și partea de jos a trupului erau doar o grămadă de șerpi sâsâitori.

ÎN MITOLOGIA
JAPONEZĂ,
NOBUSUMA
ESTE O VEȘTERITĂ
ZBURĂTOARE
MONSTRUOASĂ.

E LEGENDAR!

MEDUZA RĂTĂTĂ DE ÎNFRICOȘĂTORNICĂ O AMENINȚĂ ÎMPOTRIVA OAMENILOR. ÎN MITOLOGIA GRECĂ, TYPHON ÎNTRĂ ÎN CATEGORIA MONȘTRILOR ZBURĂTOARE.

HIMERA

Adăpost: Turcia antică

Părinți: Echidna și Typhon, urmașii monștruoși ai lui Uranus și ai Geei

Dușmani: Eroul grec Belerofon

Putere: Răsuflare arzătoare și mușcătură otrăvitoare

Probabil unul dintre monștrii cu înfățișarea cea mai ciudată din mitologie, Himera avea în față un cap de leu care scoatea flăcări, în spate un alt cap, de țap, iar în vârful cozii, un al treilea cap, de dragon sau de șarpe.

QILIN

Adăpost: Ogrădină

Părinți: Necunoscuți

Dușmani: Cei care săvârșeau lucruri rele

Putere: Răsuflare arzătoare

Qilin îi ucidea pe cei care le făceau rău oamenilor buni. Oricine amenința o persoană nevinovată era prefăcut în scrum de acest cal cu cap de dragon.

CICLOPUL POLIFEM

Adăpost: Opeșteră din Sicilia

Părinți: Zeul grec Poseidon și Thoosa, o nimfă a apelor

Dușmani: Eroul grec Ulise (Odiseu)

Putere: Lovituri cu precizie

Ca să se amuze, Polifem, care avea un singur ochi, azvârlea cu bolovani în corăbii, apoi înfuleca marinarii naufragiați care înotau către țărm.

MINOTAURUL

Adăpost: Labirintul din Creta, o insulă grecească

Părinți: Taurul din Creta și Pasiphae, regina din Creta

Dușmani: Tezeu, fiul zeului Poseidon și primul prinț al Atenei

Putere: Forța brută

Acest monstru, jumătate om, jumătate taur, locuia în labirintul din Creta. Cine îndrăznea să se aventureze în viziunea lui era pierdut pentru totdeauna – sau, mai degrabă, până când Minotaurul îl găsea și îl devora.

Numerele monștrilor

1 ochi aveau ciclopii în frunte.

8 picioare avea calul Sleipnir, tovarășul credincios al zeului scandinav Odin.

9 capete hidoase avea Hidra – o creatură ca un șarpe de mare – care creșteau la loc de câte ori erau retezate.

12 capete avea monstrul marin Scylla – șase de câine și șase de monstru.

15 metri este lungimea unei caracatițe gigantice – echivalentul real al monstrului marin Kraken.

DEZASTRE ÎNGROZITOARE

ERUPȚIILE VULCANICE, INUNDAȚIILE ȘI CUTREMURELE SUNT DOAR

câteva dintre dezastrelle naturale pe care oamenii din vechime le puneau pe seama furiei zeilor. Dar cine poate să-i învinovățească? Pe vremea aceea nu existau prognoze meteo și nici meteorologi. Dezastrelle, fie ele naturale sau declanșate de om, erau un mister. Oamenii nu știau de ce se petreceau și adesea credeau că sunt pedepsele unui zeu răzbunător, precum Poseidon, care putea stâmi cutremure cu tridentul său.

MINGI MARI DE FOC

Vulcan era zeul roman al focului, al vulcanilor, fierarilor, bucătarilor și al brutarilor. Romanii îl cinsteau în fiecare an, pe 23 august, prin sărbătoarea Vulcanalia. Dacă ar fi existat pliante turistice pentru Vulcanalia, probabil că ar fi promovat sacrificarea de animale mici și a unui mare taur roșcat pe rugurile din toată Roma. Toată lumea participa la acest ritual, întrucât Vulcanalia era evenimentul care marca sfârșitul verii în Roma antică.

COLȚUL CERCETĂTORULUI

Geomitologia este o disciplină de studiu care investighează cauzele primare (care demonstrează o naștere și înțelegerea autentică a fenomenelor naturale, precum cutremure, inundații, tsunami și vulcani) adică fenomenele aflate la bază multor dezastre naturale. Geomitologii nu sunt cu adevărat științifici. Ele vorbesc despre evenimente naturale în termeni mitici, atribuindu-le zeilor sau monștrilor înșă, în mod uimitor, aceste așezări numeroase detalii despre unele cataclisme, precum erupții vulcanice, cutremure, inundații, exploziile gaze și tsunami, petrecute cu mii de ani în urmă.

ȘI APOI PĂMÂNTUL S-A CUTREMURAT

În Japonia, cutremurele se produc foarte des. În mitologia locală, Kashima-no-kami (dreapta) era zeul tunetului și al săbiilor. Era cunoscut drept principalul motiv al cutremurelor. Sau mai degrabă peștele lui, un somn uriaș, numit Namazu, care declanșa cutremurele. Namazu trăia în nămol, sub Japonia, iar Kashima îl împiedica să se miște, așezându-i un bolovan pe spate. Când Kashima nu era atent, Namazu se smucea pentru a se elibera de povară, provocând cutremure.

NEREIDELE ERA UNIMFE MARINE CARE Î AJUTAU PE MARINARI NAUFRAGIAȚI ÎN FURTUNI.

NU DESCHIDE CUTIA!

Mitul Pandorei explică apariția răului pe Pământ. Furios că oamenii au luat focul dăruit de Prometeu, Zeus i-a oferit Pandorei, prima femeie creată de zei, o cutie plină cu tot felul de lucruri, inclusiv cu toate relele lumii și i-a poruncit să nu o deschidă. Dar, odată cu darul focului, oamenii primiseră cunoașterea și curiozitatea, așa că, în cele din urmă, Pandora n-a mai putut rezista. A ridicat capacul cutiei și astfel au ieșit afară bolile, războaiele, truda și alte lucruri care aveau să năpăstuiască omenirea.

E LEGENDAR!

ZEIȚA HAWAIIANĂ A FOCULUI PELE, SĂLĂȘLUIA ÎN VULCANUL KILAUEA.

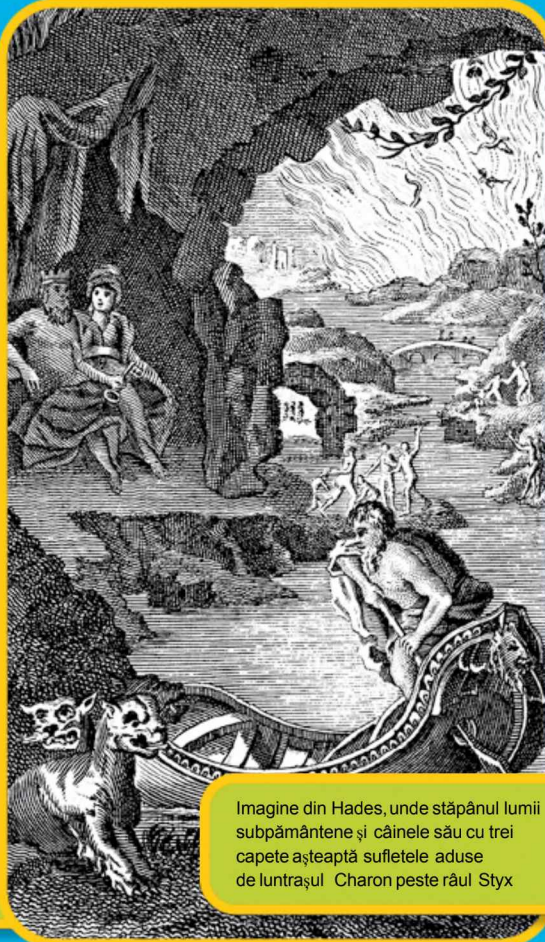
LUMEA SUBPĂMÂNTEANĂ

NIMENI NU POATE SCĂPA DE MOARTE ♦ ASTA ESTE

o certitudine. Dar, în mitologie, morții aveau un loc în care mergeau și un zeu sau un paznic care îi avea în grijă. Majoritatea mitologiilor aveau o „viață de apoi” sau un loc unde morții continuau să trăiască, într-o anumită formă. Viața de apoi era adesea văzută ca un loc de judecată, unde stăpânul lumii subpământene hotăra ce aveau să se întâmple cu sufletul fiecărui om.

LASĂ-MĂ SĂ INTRU!

Hades nu era doar numele stăpânului lumii subpământene din mitologia greacă, ci și numele țărâmului morților. Dar nu toți cei care mureau ajungeau în Hades. În gura persoanei decedate trebuia pus un ban – ca plată pentru luntrașului Charon. Râul Styx despărțea Pământul de Hades, iar Charon transporta sufletele peste râu; însă numai dacă primea moneda. Lumea subpământeană era alcătuită din mai multe locuri. Unele erau pentru pedeapsă, precum râul Acheron, numit și „râul durerii”. Însă altele, precum Câmpiile Elizee, răsplăteau eroii viteji. Cel mai înspăimântător loc era Tartar. În această temniță adâncă și întunecată erau aruncați cei mai răi zei și monștri, precum Cronos și titanii.

Imagine din Hades, unde stăpânul lumii subpământene și câinele său cu trei capete așteaptă sufletele aduse de luntrașul Charon peste râul Styx

E LEGENDAR! LUMEA SUBPĂMÂNTEANĂ ESTE UN LOC ÎNTUNECOS ȘI SUMBRU

Walkiriile erau fecioare războinice care călăreau pe armăsari înaripați și îi duceau pe vitejii morți în luptă în raiul vikingilor – Walhalla.

PALATUL CELOR UCIȘI

În mitologia scandinavă – miturile vikingilor – Walhalla era o sală de ospede din lumea de dincolo, Asgard, unde ajungeau războinicii viteji după moarte. Odin, regele zeilor, stăpâna peste Walhalla. Muritorii și zeii erau conduși către Walhalla de walkirii, fecioare pe cai înaripați. Jumătate dintre cei care mureau erau aleși de walkirii, iar ceilalți erau trimiși în Folkvangre, cu zeița Freya. Dar acesta e doar începutul sfârșitului, iar Walhalla și Folkvangre sunt doar două dintre numeroasele lumi subpământene. Războinicii morți din Walhalla și Folkvangre beau vin îndulcit cu miere și așteaptă să lupte în bătălia finală, Ragnarok, în care vechea lume e distrusă, fiind înlocuită de o lume nouă.

CÂNTĂRIREA SUFLETELOR

În mitologia egipteană, lumea de apoi era un loc unde morții ajungeau cu toate avuțiile lor pământești. Dar, mai întâi, mortul era mumificat și trebuia să supraviețuiască în lumea de apoi printre demoni și Anubis, zeul morților cu cap de șacal (al doilea din stânga). Anubis ajuta la cântărirea inimii morților și le hotăra soarta. Oamenii buni aveau inima ușoară și o viață veșnică fericită, dar cei răi aveau inima îngreunată de răutățile săvârșite. Sufletul lor era devorat de Ammit, un monstru cu cap de crocodil.

IDENTITĂȚI FALSE

MIT VS. REALITATE

TE-AI UITAT VREODATĂ PE CERȘI

și s-a părut că vezi, în nori, forma unui animal? Sau un chip într-o bucată de lemn? Sau ceva înspăimântător într-o umbră? Specialiștii cred că o mare parte dintre monștrii și creaturile mitologice au fost inspirate de lucruri reale, pe care oamenii le vedeau în natură. Anumite creaturi din miturile antice nu erau fiare de care oamenii se temeau. Mai degrabă teama de necunoscut ducea la crearea unor false identități.

DRAGON SAU DINOZAU?

Asia e recunoscută pentru zăcămintele sale de fosile. Când dădeau peste oasele unor dinozauri, oamenii din vechime erau, cu siguranță, uimiți de dimensiunile acestora. Dar, pentru că nu știau ce sunt dinozaurii, oamenii au folosit aceste fosile, cel mai probabil, ca sursă de inspirație pentru dragonii din mituri.

CĂLARE ÎN ȘA

Dacă nu ai mai văzut niciodată un om călărind, ai putea fi tentat să crezi că e vorba, de fapt, despre o singură creatură, jumătate om, jumătate cal. Probabil asta a inspirat miturile despre centauri. Privește umbra unui călăreț: pare să fie o singură ființă sau două?

VAI, CETENTACULUNGIAI!

Kraken era un monstru marin uriaș, cu multe tentacule. În mituri, aceste creaturi atacau și scufundau corăbiile. Dar, în realitate, oamenii văzuseră, poate, caracatițe uriașe sau calamari giganti și îi consideraseră monștri.

O ADEVĂRATĂ RUMUSEȚE

Lamantinii sunt animale acvatice lente și grațioase, cu ochi asemănători celor umani. Ei sunt, probabil, sursa legendelor sirenelor – femei cu coadă de pește.

NU MĂ ÎMPUNGE!

Narvalii sunt balene cu corn (de fapt, un fildeș sau un colț), situat în vârful capului. Poate că ei sunt sursa de inspirație pentru unicorni. Potrivit miturilor, Poseidon, zeul grec al mărilor, a creat caii.

Zeul hindus Ganesha are cap de elefant și patru brațe. Era cunoscut pentru îndepărtarea piedicilor și dragostea pentru arte.

4

JOACĂ-TE
CU MITURILE!

POVEȘTI FĂRĂ SFÂRȘIT

DEȘI MITURILE SUNT POVEȘTI FOARTE VECHE, ELE CONTINUĂ SĂ NE ÎNCÂNTEȘI AZI.

Și nu ne fascinează doar poveștile despre eroi, precum Hercule sau Ghilgameș. Miturile străvechi au fost repovestite de scriitorii de azi într-un stil incitant. Nu crezi? Hai să ne uităm la câteva dintre cele mai populare cărți și filme.

POVESTE MODERNĂ: JOCURILE FOAMEI

În *Jocurile Foamei* o carte devenită best-seller și ecranizată într-o serie de filme, 12 districte sunt cucerite de un guvern central puternic. În fiecare an, 24 de copii, câte un băiat și o fată din fiecare provincie, sunt aleși să se lupte la „jocurile” organizate de guvernul central. Katniss, eroina poveștii, se oferă voluntar printre copiii trimiși ca tribut.

MIT ANTIC: TEZEU

Atena a fost învinsă de Creta și, pentru a-l îmbuna pe regele Cretei, la fiecare nouă ani, șapte băieți și șapte fete din Atena erau oferite drept tribut, pentru a intra în labirint și a fi devorați de Minotaur. Tezeu, eroul poveștii, se oferă voluntar (și, cu puțin ajutor, îl ucide pe Minotaur).

POVESTE MODERNĂ: SUPEREROUL THOR

Zeul scandinav al tunetelor și protectorul omenirii a apărut pentru prima oară ca personaj de benzi desenate în 1962. De atunci, el s-a alăturat unei echipe de supereroi, Avengers, dornici să apere Pământul de răufăcători, dar și de extraterestri malefici și puternici. A fost personaj principal în mai multe filme de succes.

MIT ANTIC: ZEUL TUNETELOR

În mitologia scandinavă, Thor este zeul chipeș al tunetelor, fulgerelor, furtunii și puterii. El mănăiește un ciocan, poartă o centură magică și mânușe de fier, și, cu ajutorul celorlalți zei, apără omenirea de șerpii monștruoși.

E MAGIC!

MITURILE GRECEȘTAU FOST SCRISE SUB FORMĂ UNOR POEME LUNGI.

SUPEREROI

Supereroii din epoca modernă sunt inspirați din personaje mitologice. Cine ar putea fi acești eroi astăzi?

- 1 **HERCULE** – cel mai puternic om din mitologie
- 2 **AHILE** – pielea lui nu putea fi străpunsă de vreo armă, dar avea un punct vulnerabil: călcâiul.
- 3 **ATLANTA** – cea mai rapidă ființă din mitologie – putea alerga mai rapid decât oricine altcineva.

POVESTE MODERNĂ: PERCY JACKSON

În *Percy Jackson și Olimpionicii: Hojul fulgerului*, carte devenită bestseller și ecranizată într-o serie de filme, Percy este fiul zeului Poseidon și se înfruntă de câteva ori cu titanul Atlas, care este comandantul armatei lui Cronos.

MIT ANTIC: PERSEU

Perseu este fiul lui Zeus și, în peripețiile lui pentru uciderea Meduzei, a avut, la rândul său, dispute cu Atlas, care comandase cândva armata lui Cronos.

POVESTE MODERNĂ: CÂINELE CU TREI CAPETE

În primul volum (și film) din seria *Harry Potter* – *Harry Potter și piatra filosofală*, Hagrid are un câine cu trei capete, pe nume Fluffy, pe care l-a primit de la un grec. Fluffy păzește încăperea în care e ținută piatra filosofală. Pentru a trece de Fluffy, Harry Potter adoarme fiara cântându-i la flaut.

MIT ANTIC: CÂINELE CU TREI CAPETE

În mitologia greacă, Cerber, câinele cu trei capete, păzea intrarea în lumea subpământeană. Cântărețul Orfeu a călătorit în Infern pentru a o regăsi pe soția lui, care murise. Orfeu l-a adormit pe Cerber cântându-i la harpă.

CREEAZĂ O CREATURĂ!

TREI CAPETE SUNT MAI BUNE DECÂT UNUL, NU-I AȘA?

Miturile povestesc despre tot felul de creaturi fantastice, cu trei capete și mai multe brațe. Adesea, aceste creaturi par un amestec ciudat de animale diferite, cum era Sfinxul, care avea trup de leu, aripi de pasăre și chip de femeie.

la cele mai bune creioane colorate, câteva coli de desen și creează-ți propriile făpturi mitice! Înainte de a începe să desenezi, răspunde la întrebările de mai jos.

BODYBUILDING

COPITE SAU GHEARE?

Cefel de corp are creatura ta? E om, pește, cal, câine, pisică, iepure, vacă, elefant, păianjen, șarpe sau alt animal preferat?

ARIPI SAU COZI?

Cum se deplasează creatura ta? Are aripi să zboare? Înoată cu o coadă de pește sau se târăște pe pământ ca un șarpe? Se strecoară pe sub pământ săpând cu labele? Sau există și un alt mod prin care se poate deplasa?

E ÎNARMATĂ?

Cu ce se luptă creatura ta? Are o sabie sau o ghioagă? Are cap de dragon și scuipă foc? Are colți ascuțiți ca de leu sau o mușcătură veninoasă ca a șarpelui?

COLȚI DE FILDEȘ

În mitologia hindusă, Airavata era un elefant alb cu șapte trompe și patru colți de fildeș. Zeul Indra îl călărea pe Airavata în bătălie.

UN CENTAUR ESTE JUMĂTATE OM ȘI JUMĂTATE CAL.

E MAGIC!

GEEA ERA ZEITA-MAMĂ. NUMELE EI ÎNSEMNĂ PĂMÂNT ÎN GREACA VECHIE.

NUMEȘTE-ȚI CREATURA!

Începe cu prenumele tău. Apoi, înșiră pe un rând toate animalele din care este alcătuită creatura ta. Păstrează prima și ultima literă, dar renunță la unele litere din mijlocul listei ca să prescurtezi numele creaturii.

De exemplu, autorul acestei cărți a creat o făptură cu trei capete – unul de lup, altul de rechin și unul de șoim, corp uman și coadă de șarpe, pentru a se târl.

Așadar, aceasta înseamnă Blakeluprechinvulturomșarpe.

Sau, mai pe scurt, Blalurecomșarpe.

În sfârșit, distracție plăcută la desenat (dar nu desena direct pe carte)!

EȘTI ZEITĂ, ZEU SAU EROU?

Ca profesie, toate variantele sunt minunate. Folosește această listă de întrebări simple pentru a stabili ce anume îți ai dori să fi, apoi calculează-ți scorul.

1 Ești atras de aventură și de lucruri incitante?
Dacă ai răspuns „Da” ai 3 puncte.

2 Ți place ca prietenii tăi să te ia drept exemplu și să facă tot ceea ce le spui?
Dacă ai răspuns „Da” ai 1 punct.

3 Simți că ai ceva de dovedit celorlalți?
Dacă ai răspuns „Da” ai 2 puncte.

4 Te plictisești ușor?
Dacă ai răspuns „Da” ai 2 puncte.

5 Călătorești, ”ți place să:

A. Călătorești cu stil, să te cazezi la cele mai bune hoteluri și să mănânci bine. Dacă ai răspuns „Da” ai 2 puncte.

B. Să alegi un traseu ieftin, să dormi sub cerul liber și să pescuiești ca să mănânci. Dacă ai răspuns „Da” ai 4 puncte.

6 Cere prietenii ”ț cer ajutorul, tu:

A. Spui: „Îmi pare rău, prietene, nu pot. Am lucruri importante de făcut!” Dacă ai răspuns „Da” ai 1 punct.

B. Spui: „Vin imediat să te ajut!” Dacă ai răspuns „Da” ai 3 puncte.

7 Preferi să porți:

A. Un tricou sport, pantaloni de trening și teniși. Dacă ai răspuns „Da” ai 2 puncte.

B. Haine la modă. Dacă ai răspuns „Da” ai 1 punct.

8 Vecinul și-a pierdut cîinele așa că tu:

A. Ignori situația, căci nu e problema ta. Ai 1 punct.

B. Organizezi o echipă de căutare. Dacă ai răspuns „Da” ai 3 puncte.

C. Aștepti să îți se ceară ajutorul, apoi îl ajuți, dar numai dacă îți face un sendviș. Dacă ai răspuns „Da” ai 2 puncte.

PUNCTAJ:

Mai puțin de 13 puncte: Felicitări, ești de-a dreptul divin(ă)! Zeii nu călătoresc ieftin, nu suferă pentru o cauză nobilă și nu-i ajută pe oameni decât atunci când au chef.

Mai mult de 13 puncte: O, eroul meu, te-ai dovedit un om stăruitor, harnic, pe care se poate conta!

HRĂNEȘTE-TE CA UN ZEU!

ZEII ERAU

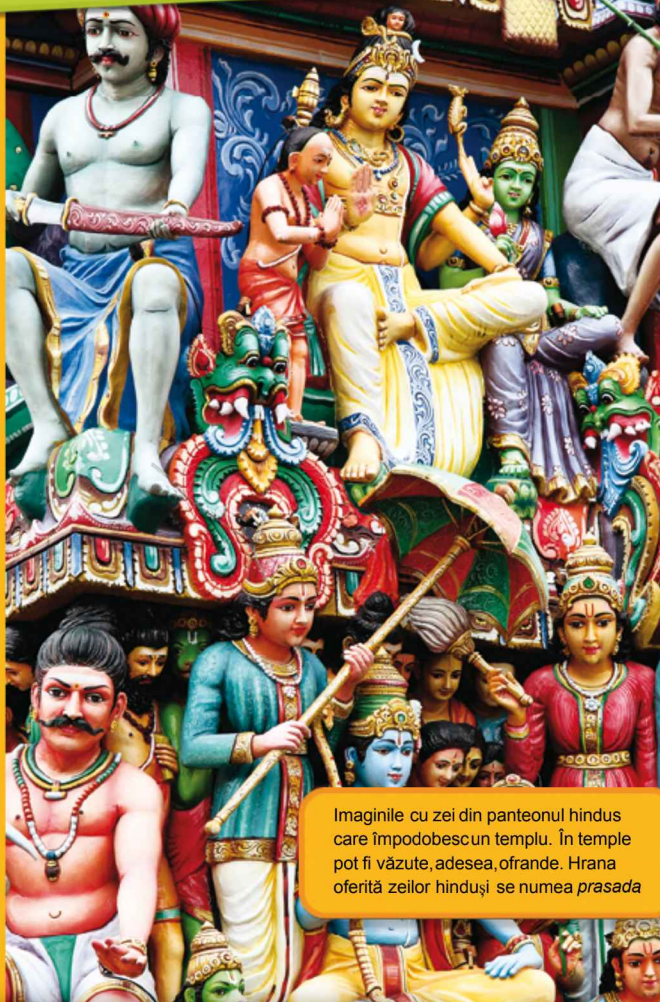
PERSONAJE FOARTE OCUPATE.

Când nu se luptau și nu-și băgau nasul în viețile muritorilor, ei petreceau la banchete fastuoase. Ai putea crede că se hrăneau cu tot felul de bunătați, dar, de fapt, zeii olimpieni mâncau și beau doar două lucruri: ambrozie și nectar, o băutură dulce, făcută din miere.

HRANA ZEILOR

Zeii greci nu mâncau hrana muritorilor fiindcă aceasta putrezește și moare. Despre ambrozie se spunea că ar fi de nouă ori mai dulce decât mierea. De asemenea, avea un miros divin și putea fi mâncată sau băută, în vreme ce nectarul doar se bea. Ambrozia și nectarul erau aduse zeilor de o nimfă și doar zeii o puteau consuma. Muritorii și semizeii nu aveau voie să mănânce ambrozie, probabil pentru că avea calități magice și le dădea zeilor puterile speciale.

**ZEUL PORUMBULUI,
CENTEOTUL ERA
FOARTE IMPORTANT
PENTRU AZTECI.**

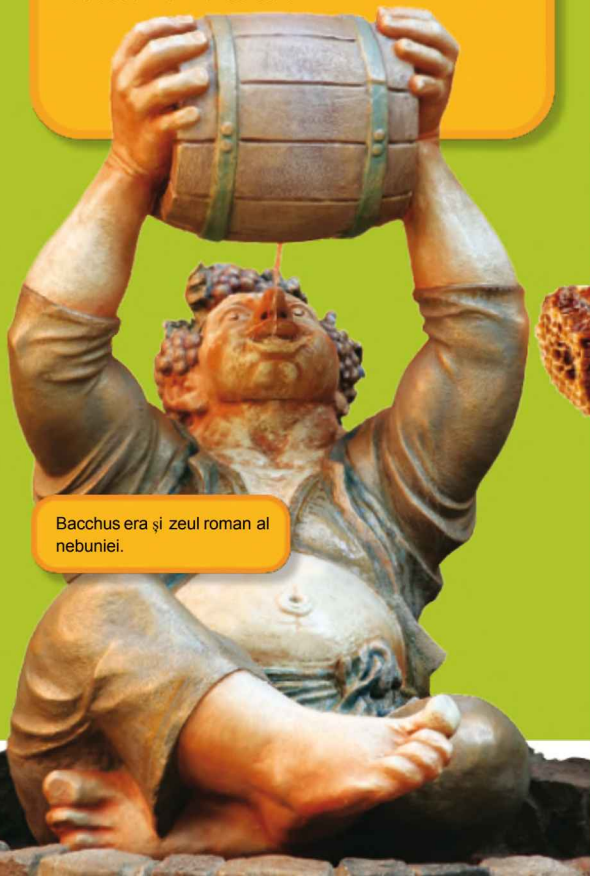
Imaginile cu zei din panteonul hindus care împodobesc templul. În temple pot fi văzute, adesea, ofrande. Hrana oferită zeilor hinduși se numește *prasada*.

E LEGENDAR!

DIONYSOS ERA ZEUL GREC AL VIILOR. ROMANII L-AU REDENUMIT BACCHUS.

SĂ BEM LAPTE!

Zeii multor culturi mâncau și apreciau hrana pământenilor, iar mulți zei erau venerați pentru ajutorul dat în cultivarea și producerea alimentelor. Zeului egiptean Set îi plăceau lăptucile, în vreme ce zeul hindus Dharmathakur nu mânca decât produse albe, precum orez, lapte și carne de pui. Cele mai multe civilizații aveau zei ai hranei, ai ospetelor, ai recoltei și ai vinului. La mayași, Ixcacaoera zeia cacauei și a ciocolatei, iar aceștia o venerau cu ofrande de ciocolată. Zeul japonez al orezului, Inari, avea o zi dedicată, în care erau organizate festivaluri cu prilejul resădirii firelor de orez. Bacchus, zeul roman al vinului, era și zeul veseliei și al amorului. În fiecare an, în luna martie, romanii organizau *Bacchanalia* un festival de două zile în onoarea lui.

Bacchus era și zeul roman al nebuniei.

PREPARĂ-ȚI O PORȚIE DE AMBROZIE!

Ambrozia este denumirea unei delicioase salate de fructe cu ananas și mandarine. Îți poți prepara singur ambrozia folosind fructele preferate ale zeilor din vechime. Curmalele, smochinele, rodiile și mierea erau mâncate de zei sau oferite lor în Grecia, Roma și Egiptul Antic. Despre toate se credea că au proprietăți magice. Cere unui adult permisiunea să folosești un cuțit pentru tăiatul fructelor sau roagă-l să te ajute.

AI NEVOIE DE:

Un castron mare, o cană gradată, linguri pentru măsurat și amestecat
1 ceașcă de ananas bucăți, proaspăt sau de la conservă

1 ceașcă de felii de mandarină

2 curmale proaspete, tăiate cubulețe

3 smochine uscate, tăiate cubulețe

◆ ceașcă de semințe de rodie

2 cești de iaurt grecesc neîndulcit

2 linguri de miere

2 linguri de fulgi de cocos, neîndulciți

INSTRUCȚIUNI: Amestecă fructele cu iaurtul și mierea într-un castron. Adaugă fulgii de cocos. Amestecă din nou și servește.

RODII

MIERE

CURMALE

SMOCHINE

PRIVEȘTE SPRE CERURI!

E SUFICIENT SĂ PRIVEȘTI CERUL NOPTII CA SĂ OBSERVI CĂ MITURILE

ne-au influențat dintotdeauna viața. Nu doar planetele și alte corpuri cerești au fost denumite după zeii antici, dar multe dintre constelații au nume inspirate de personaje mitologice. Dacă ieși din casă într-o noapte senină, vei putea observa cu ușurință pe cer următoarele constelații, pe tot parcursul anului.

URSA MARE ȘI URSA MICĂ

Numite uneori Carul Mare și Carul Mic, aceste constelații pot fi observate desfășurându-se de-a lungul părții nordice a cerului. Potrivit mitului, Zeus ar fi pus cele două ursoaice pe cer pentru a le proteja de vânători. Constelațiile au cozi așa de lungi deoarece Zeus le-a apucat de ele pe ursoaice atunci când le-a aruncat pe cer.

E LEGENDAR!

ZEII AGRICULTURIEI AU FOST IMPORTANȚI ÎN MULTECULTURI.

CASIOPEEA

Această regină le-a insultat pe nimfele lui Poseidon, iar, pentru a o pedepsi, zeul mării a atârnat-o cu capul în jos de bolta cerească, legată de un scaun. Constelația ei are forma unei uriașe litere „W”.

PRIVEȘTE CERUL!

Alte constelații au primit numele unor eroi sau personaje mitologice. Încearcă să privești cerul într-o noapte senină și dănumește-ți propriile constelații. Iată câteva constelații bine-cunoscute:

orion — Denumită după un puternic vânător mitic, această constelație se vede cel mai bine iarna și e simplu de recunoscut după cele trei stele strălucitoare care formează centura lui Orion.

aquila — Vulturul lui Zeus, Aquila, ciugulea în fiecare zi din ficatul lui Prometeu. Această constelație este vizibilă pe timpul verii.

HERCULES — Unii dintre cei mai curajoși eroi mitici, precum Hercule, au fost așezați în ceruri de către zei, pentru a fi onorați.

NUMEȘTE PLANETA!

Numeroase planete sunt denumite după zei, zeițe sau creaturi mitice din mitologia greacă sau romană:

Mercur — Botezată după mesagerul zeilor, care era uluitor de rapid, această planetă se rotește în jurul Soarelui mai repede ca oricare alta.

venus — Această planetă a fost numită după zeița iubirii. Venuseste unul dintre cele mai strălucitoare astre de pe bolta nopții.

MaRe — Această planetă a fost numită după zeul războiului, datorită culorii sale roșii ca sângele.

jupiter — Cel mai mare dintre planete poartă numele stăpânului zeilor la romani.

satur — Saturn era zeul timpului.

uranus — Această planetă a primit numele părintelui titanilor greci.

neptun — Zeul Neptun era stăpânul mărilor.

pluto — În mitologia greacă, Pluto stăpânea lumea subpământeană. Deși este o planetă pitică și are dimensiuni reduse, Pluto are câțiva sateliți naturali cu nume din mitologie: Charon, luntrașul de pe râul Styx, Nix, zeița nopții, și Hydra, șarpele cu nouă capete ucis de Hercule.

COLȚUL CERCETĂTORULUI

Pentru popoarele din vechime așezarea stelelor se schimbă în decursul anilor, era liniștitoare probabil fiindcă multe evenimente cosmice precum eclipsel sau cometele erau înspăimântătoare și imprevizibile. Aceste modele de pe ceruri au încurajat povestitorii să vadă în constelații creaturi mitice precum Pegasus sau Scorpio și eroi mitici ca Orion și Hercule. Probabil că populațiile din Antichitate se considerau o crotită de eroici care le vegheau din cer.

FINAL LA FOTOGRAFIE

ÎN CULISELE ARTEI
CU DR. ADRIENNE MAYOR

ÎN VECHIMENU EXISTAU

FOTOGRAFIILE VREMEI ACEEA ARTIȘTII SCULPTAU

sau pictau imaginile ființelor mitologice. Unii monștri erau ușor de înfățișat, deoarece reprezentau, pur și simplu, o combinație de creaturi, precum Sfinxul – un leu cu cap de femeie, sau Minotaurul – un om cu cap de taur. Alții însă erau mai dificil de vizualizat, întrucât fiecare artist avea o viziune proprie asupra felului în care putea arăta, de pildă, un monstru marin. Avea ochi mari și falci pline de colți? Avea solzi ca de șarpe sau un corp de balenă? Avea picioare sau aripi? Coadă de pește sau de cal? Artiștii răspundeau la toate aceste întrebări în operele lor, și acest lucru a dus la crearea mai multor variante ale anumitor monștri și a unor versiuni diferite ale aceluiași mituri.

Una dintre cele mai fascinante (și utile) forme artistice a fost pictura pe vase. Artiștii Greciei antice înfățișau pe ceramică scene mitologice – de exemplu, eroi înfruntând monștri. Apoi, cumpărătorii vaselor puteau recunoaște în picturile acestora personajele și creaturile din poveștile preferate. Vasele au ajutat și pe oamenii de știință moderni să înțeleagă mai bine miturile antice, întrucât acestea le-au oferit detalii despre povești și descrierile monștrilor dificil de vizualizat doar din miturile scrise.

Astăzi, în aproape orice muzeu de artă poți vedea sculpturi și picturi care înfățișează scene, monștri și eroi mitologici. Ele datează din Antichitate și până în zilele noastre, căci, de-a lungul istoriei, artiștii, la fel ca scriitorii, au găsit surse de inspirație în mituri.

Pictura lui Daniel Loxton prezintă o scenă din mitul grecesc al lui Iason și al argonauților plecați în căutarea Lemnii de Aur. Medeea, o vrăjitoare foarte puternică, l-a ajutat pe Iason cu o poziune magică care l-a adormit pe Drakon, monstrul care păzea Lemna. Loxton prezintă pe Drakon ca pe un dragon, în vreme ce picturile de pe vasele antice grecești înfățișează monstrul ca pe un șarpe lung și încolăcit, cu bot ca de crocodil.

CONCLUZII

ÎNCONJURAȚI DE MITOLOGIE

DEȘI EXISTĂ DE MII DE ANI, MITURILE NU PARSĂSE ÎNVECHEASCĂ.

În prezent, ne bazăm pe știință pentru a explica universul, nu mai povestim mituri despre cum ia naștere ploaia sau cum a fost creată lumea. Și, deși nu mai venerăm zeii mitici și nici nu ne mai temem de monștrii îngrozitori, mitologia a influențat definitiv istoria omenirii, oferind surse de inspirație pentru cărțile pe care le citim sau filmele pe care le vedem.

Privește în jurul tău și vei observa că multe lucruri din viața de zi cu zi fac referire la miturile antice. Mitologia antică ne înconjoară și ne influențează permanent viața, de la dictioanele și expresiile pe care le citim aproape fără să ne gândim, până la denumirile orașelor în care trăim. Nu putem scăpa de trecut și de miturile născocite pentru a da un sens lumii.

Ciclopul – unul dintre supereroii X-men, are ochi din care rănesc raze laser puternice de culoare roșie. Ca și ciclopul din Grecia antică, acest supererou este considerat un monstru din cauza puterilor sale.

INSPIRATE DE MITURI

MEDUZA

(Monstru din mitologia greacă, având șerpi în loc de păr) Astăzi, un animal marin poartă această denumire.

ATLAS

(Titan care sprijinea cerul pe umeri) Astăzi, o culegere de hărți geografice

NIKE

(Zeița greacă a victoriei) Astăzi, o populară firmă de echipamente sportiv

CUPIDON

(Zeul roman al dragostei, având arc și săgeți) Astăzi, un simbol al Zilei 'n drăgostiilor

MERCUR

(Mesagerul zeilor romani) Astăzi, un metal lichid care se folosea, în trecut, în termometre și era numit uneori ărgint viu

Sirenele din mituri apar și astăzi în filme, ca statui, sau pe emblemele unor cafenele. Aceasta este o statuie de pe o plajă din sudul Thailande.

Fontana di Trevi din Roma este o fântână uriașă, care-l înfățișează pe zeul roman al mărilor, Neptun, îmblânzind apele cu ajutorul zeului grec Triton (fiul lui Poseidon). Triton îmblânzește o creatură marină pe jumătate cal, numită hipocamp.

GLOSAR INTERACTIV

NOȚIUNI REFERITOARE LA ZEI

Străvechiul zeu hindus Hanuman este reprezentat cu chip de maimuță. El este rapid, inteligent și viteaz.

VREI SĂ AFLI MAI MULTE DESPRE ZEI

ȘI EROI DIN MITURILE TALE FAVORITE? MAI ÎNTÂI, PARCURE

această listă de noțiuni referitoare la zei pe care va trebui să le știi, apoi află dacă ai cunoștințe solide despre mitologie. La final, verifică răspunsurile corecte la paginile menționate.

1. Viață de apoi

Viață după moarte; în mituri, viața de apoi reprezintă felul în care spiritul continuă să trăiască după ieșirea din corpul fizic. În majoritatea mitologiilor, spiritul unei persoane călătorește într-o lume subpământeană. [PAGINILE 13, 27, 40–41]

Care dintre aceștia nu e un zeu subpământean?

- a. Pluto
- b. Freya
- c. Anubis
- d. Kashima-no-kami

2. Avatar

Încarnarea unui zeu sau a unui spirit; avatarurile constituiau una dintre modalitățile prin care ființele divine comunicau cu ființele pământene. Adesea luau formă de om sau animal, fiindcă, dacă le-ar fi văzut adevărata înfățișare, oamenii ar fi murit pe loc. Folosind avatarurile, zeii puteau rămâne intangibili, chiar dacă avatarurile erau rănite. [PAGINA 14]

Care zeu este un avatar?

- a. Thor
- b. Hera
- c. Ganesha
- d. Neptun

3. Creator

Zeu sau ființă care a creat lumea [PAGINILE 10, 16, 35, 36]

Care zeu nu este un creator, "nmituri"?

- a. Gee
- b. Inima Cerului
- c. Horus
- d. Marele Stăpânitor

4. Geomitologia

Investigarea miturilor timpurii, anterioare științei, care dovedesc înțelegerea fenomenelor naturale, precum cutremurele, inundațiile, erupțiile vulcanice și tsunami [PAGINILE 7, 38]

Care dintre acestea este un geomit?

- a. Cele 12 munci ale lui Hercule
- b. Povestea Minotaurului
- c. Povestea Arachnei
- d. Povestea somnului gigant Namazu

5. Nemuritor

Un zeu sau o ființă care nu e supusă morții și trăiește veșnic [PAGINILE 15, 22]

Care dintre următorii sunt nemuritori?

- a. Thor
- b. Cronos
- c. Hercule
- d. Prometeu

6. Muritor

Supus morții; oamenii (și unii zei) sunt muritori, fiindcă pot muri. [PAGINILE 19, 23, 29, 36, 41, 50–51]

Care dintre următorii sunt muritori?

- a. Thor
- b. Cronos
- c. Hercule
- d. Prometeu

7. Panteon

Totalitatea zeilor dintr-o mitologie sau religie [PAGINILE 22, 50]

Care dintre cele mai comune religii moderne are un panteon?

- a. Creștinismul
- b. Hinduismul
- c. Islamul
- d. Iudaismul

8. Călătorie inițiată

O călătorie lungă, adesea către țărâni îndepărtate și străni, întreprinsă de un erou; de obicei, eroii pleacă în asemenea călătorii pentru a înfrunta bestii înfricoșătoare, pentru a-i ajuta pe oameni sau ambele variante. [PAGINILE 11, 28, 31, 47]

Cine dintre aceștia ar pleca într-o călătorie?

- a. Odin
- b. Atena
- c. Belerofon
- d. Garuda

9. Spirit

Manifestarea unei creaturi divine pe pământ; spiritele pot lua adesea forma unui animal pentru a vorbi cu oamenii. În majoritatea mitologiilor, ele nu sunt la fel de puternice ca zeii. [PAGINILE 10, 12–13, 16–17, 34]

Care dintre următoarele creaturi a fost considerată un spirit?

- a. Perseu
- b. Castorul
- c. Shiva
- d. Thor

10. Templu

O clădire dedicată venerării unui zeu sau mai multor zei. [PAGINILE 4–5, 12–13, 26]

Popoarele antice aveau multe locuri sacre. În care țări venerau zeii? Care dintre următoarele locuri era un templu?

- a. Piramida Cholula
- b. Uluru
- c. Valea Regilor
- d. Muntele Olimp

11. Înzălțător

Un zeu sau un spirit care este adesea înzălțător sau căruia îi place să facă farse; despre unii „înzălțători” se credea că îi ajută pe oameni, în vreme ce alora le plăcea să-i păcălească. [PAGINILE 15, 17, 34–35]

Dintre zeii și spiritele înzălțătoare, care le-ar face rău oamenilor?

- a. Coiotul
- b. Prometeu
- c. Loki
- d. Ananse

12. Lumea subpământeană

Țărâna unde, potrivit miturilor, oamenii ajungeau după moarte; adesea, lumea subpământeană este înfățișată ca o lume fizică, aflată sub Pământ. [PAGINILE 19, 29, 30, 40–41, 47, 53]

Cași lumea de deasupra, lumea subpământeană este alcătuită din mai multe locuri. Care dintre acestea NU se găsește sub Pământ?

- a. Câmpiile Elizee
- b. Angkor Wat
- c. Răul Acheron
- d. Tartar

RĂSPUNSURI
1. d; 2. c; 3. c; 4. d; 5. b; 6. a; 7. b; 8. c; 9. b; 10. a; 11. c; 12. b

AFLĂ MAI MULTE

Continuă călătoria în lumea miturilor antice cu ajutorul cărților, filmelor și al celorlalte lucruri interesante din lista de mai jos.

FESTIVALURI

Anul Nou Chinezesc este sărbătorit, de obicei, la mijlocul lunii ianuarie, pentru a-i onora pe zei și pe strămoși.

Ziua Morților, o sărbătoare mexicană desfășurată pe 1 noiembrie, își are rădăcinile într-un festival aztec în onoarea zeiței lumii subpământene.

Diwali, sărbătoarea hindusă a luminilor, este un festival de patru zile în onoarea mai multor zei.

FILME*

Harry Potter și piatra filosofală
Warner Brothers Pictures, 2001

Iron Man
Paramount Pictures, 2008

Man of Steel
Warner Brothers Pictures, 2013

Percy Jackson și Olimpenii: Hoțul fulgerului
Twentieth Century Fox, 2010

Percy Jackson Marele amonștrilor
Twentieth Century Fox, 2013

Thor
Paramount Pictures, 2011

X-Men
Twentieth Century Fox, 2000

* Cere permisiunea părinților pentru a urmări aceste filme.

CĂRȚI LEGENDARE DE BUNE

Oh My Gods! A Look-It-Up Guide to the Gods of Mythology
Megan E. Bryant
Franklin Watts, 2009

Treasury of Greek Mythology: Classic Stories of Gods, Goddesses, Heroes & Monsters
Donna Jo Napoli
National Geographic Society, 2011

LOCURI MITICE DE VIZITAT

Angkor Wat Angkor Wat, Cambodgia

Panteonul din Roma, Italia

Partenonul de pe Acropole
Atena, Grecia

Valea Regilor Luxor, Egipt

redite fotografice

Coperta, Gonzalo Ordoñez; **coperta IV (rt)**, Arena Creative/Shutterstock; **(le)** Blue Orange Studio/Shutterstock; **Front flap (up)**, Adventr/Dreamstime; **(ctr rt)**, Grafissimo/Stock; **(ctr le)**, Margaret Salter; **(lo)**, Margaret Salter; **Back flap (up)**, Courtesy of Blake Hoena; **(lo)**, Courtesy of Adrienne Mayor; **1**, Margaret Salter; **2**, Margaret Salter; **4B5**, Kushch Dmitry/Shutterstock; **6D7**, Gonzalo Ordoñez; **7 (RT)**, Josiah Ober; **7**, Dan Sipple; **8D8**, Gonzalo Ordoñez; **10 (LOLE)**, Margaret Salter; **10B11**, Mishkacz/Dreamstime; **11 (R-T)**, PoodlesRock/Corbis; **12**, Afagundes/Dreamstime; **13 (LE)**, Mazzur/Shutterstock; **13 (LORT)**, Pixcom/Dreamstime; **13 (UPRT)**, Nestor Noci/Shutterstock; **14 (A)**, paytai/Shutterstock; **14 (B)**, Alhovi/Shutterstock; **14 (C)**, adventr/iStockphoto; **14 (D)**, diez art-work/Shutterstock; **14 (E)**, robtek/Shutterstock; **15**, Gonzalo Ordoñez; **16 (UP)**, Margaret Salter; **16 (CTR)**, f9photos/Shutterstock; **16 (LO)**, Fedor Selivanov/Shutterstock; **17 (CTR LE)**, Lukiyanova Natalia/frenta/Shutterstock; **17 (UPLE)**, Kamira/Shutterstock; **17 (LOLE)**, Margaret Salter; **17 (CTRRT)**, Naypong/Shutterstock; **17 (UPRT)**, Achim Baque/Shutterstock; **17 (LORT)**, Neale Cousland/Shutterstock; **18D19 (Background)**, Margaret Salter; **19 (UPLE)**, Margaret Salter; **19 (LOLE)**, Gonzalo Ordoñez; **19 (LORT)**, Margaret Salter; **19 (UPRT)**, Margaret Salter; **20B21**, Gonzalo Ordoñez; **22**, The Gallery Collection/Corbis; **23 (LE)**, Sandra Cunningham/Shutterstock; **23 (UPRT)**, Grafissimo/Stockphoto; **23 (CTRRT)**, Grafissimo/Stockphoto; **23 (LORT)**, Willierossin/Shutterstock; **24 (UP)**, Iosif Chezan/Shutterstock; **24 (LOLE)**, pixy/Shutterstock; **24 (LORT)**, iStockphoto/Getty Images; **25 (RT)**, antipkr/Shutterstock; **25 (LE)**, Eric Isselee/Shutterstock; **26**, The Bridgeman Art Library/Getty Images; **27 (UPLE)**, SuperStock RM/Getty Images; **27 (UPRT)**, Bettmann/Corbis; **27 (LORT)**, Photoseeker/Shutterstock; **27 (LOLE)**, Margaret Salter; **28 (LE)**, bigredlynx/iStockphoto; **28 (RT)**, jorisvo/Shutterstock; **29 (LE)**, Bettmann/Corbis; **29 (LORT)**, Margaret Salter; **29 (UPRT)**, Roman Sotola/Shutterstock; **30 (LE)**, Christie's Images/Corbis; **30 (UPRT)**, Muellek Josef/Shutterstock; **30 (LORT)**, Arvind Balaraman/Shutterstock; **31**

(UP), Robert Harding World Imagery/Getty Images; **31 (LOLE)**, University of East Anglia, Norfolk, UK/Robert and Lisa Sainsbury Collection/The Bridgeman Art Library; **31 (LORT)**, Margaret Salter; **32D33**, Gonzalo Ordoñez; **34**, Universal Images Group Limited/Alamy; **35 (LOLE)**, Margaret Salter; **35 (RT)**, Margaret Salter; **35 (UPLE)**, Margaret Salter; **36**, Margaret Salter; **37 (UPLE)**, Margaret Salter; **37 (CTR)**, Pitchayarat Chootai/Shutterstock; **37 (UPRT)**, Gonzalo Ordoñez; **37 (LO)**, Gonzalo Ordoñez; **38 (LE)**, Universal Images Group Limited/Alamy; **38D39**, Hemera/Getty Images; **39 (UP)**, ArtPix/Alamy; **39 (LO)**, Sinisa Botas/Shutterstock; **40**, Photos.com/Getty Images; **41 (UP)**, Blue Lantern Studio/Corbis; **41 (LO)**, The Art Gallery Collection/Alamy; **42 (UPLE)**, zhu difeng/Shutterstock; **42 (UPRT)**, Marques/Shutterstock; **42 (LOLE)**, Palych/Dreamstime; **42 (LORT)**, Abramova Kseniya/Shutterstock; **43 (UPLE)**, Jessica Cooper/Cherry/Corbis; **43 (UPRT)**, Tom_robbecht/Dreamstime; **43 (CTRLE)**, Koryaba/Shutterstock; **43 (CTRRT)**, Greg Amptman/Shutterstock; **43 (LOLE)**, Catmando/Shutterstock; **43 (LORT)**, Photo Researchers RM/Getty Images; **44D45**, Gonzalo Ordoñez; **46 (LE)**, Lionsgate / The Kobal Collection; **46 (RT)**, Marvel Studios / The Kobal Collection; **47 (UPLE)**, Fox 2000 Pictures/The Kobal Collection; **47 (LOLE)**, 7831/Gamma-Raphovia/Getty Images; **47 (RT)**, A.F. ARCHIVE/Alamy; **47 (UPRT)**, J Gerard Segula/Demotix/Corbis; **48**, Shutterstock; **48D49**, imagebroker/Alamy; **49**, Gonzalo Ordoñez; **50**, Neale Cousland/Shutterstock; **51 (LE)**, Myron Pronyshyn/Shutterstock; **51 (UPRT)**, Valentyn Volkov/Shutterstock; **51 (CTRRT)**, Valentyn Volkov/Shutterstock; **51 (CTRRT)**, Ninell/Shutterstock; **51 (LORT)**, Valentyn Volkov/Shutterstock; **52**, Stocktrek/Getty Images; **52D53**, amana images RF/Getty Images; **53 (LO)**, UniqueLight/Shutterstock; **54-55**, Daniel Loxton; **56 (LOLE)**, Vichie81/Dreamstime; **56 (UPLE)**, blue-hand/Shutterstock; **56 (UPRT)**, Art Resource, NY; **56 (CTRRT)**, Marcel Clemens/Shutterstock; **56 (CTRRT)**, Romica/Dreamstime; **56 (LORT)**, Kudryshanna/Dreamstime; **57**, Thanyapat Wanitchanon/Shutterstock; **58D59**, majeczka/Shutterstock; **60**, Sunsetman/Shutterstock.

INDICE

A

Animale 23
 Airavata 48, **48**
 Aquila 23, **23**, 53
 Cerber 23, **23**, 29, 30,
 30, 36, 40, 47
 Namazu 39, **39**, 61
 Pegas 24–25, **24♦25**
 53
 Sleipnir 23, **23**
 unicorni 43, **43**
 Arme 1, 7, 14, **14**, 46, 47,
 48
 Avataruri 14, 61

B

Bătălii 14–15, 36, 41, **41**,
 48
 Ragnarok 15, **15**, 41

C

Centaurei 42, **42**, 48
 Corpuri cerești 10–11,
 25, 27, 52–53, **52♦53**
 Pământ 10, 14, 15,
 16, **16♦17**, 18, 35, 39,
 40, 46, 48, 61

D

Dezastre naturale 38–39,
38♦39
 Dinozauri 16, 42, **42**

E

Eroi 7, 11, 28–29, 36, 49,
 61
 Ahile 27, 47,
 Atlanta 47
 Belerofon 24, 61
 Beowulf 11, **11**
 Flash Gordon 47, **47**
 Ghilgameș 7, 46
 Hercule 7, 46
 Iron Man 47, **47**
 Iason 31, 54, **54♦55**
 Ulise 32, **32**, 37
 Orion 53
 Perseu 2, 2–3, 16,
 19, 47, 61
 Superman 47, **47**
 Tezeu 20, 20–21, 27,
 29, 29, 37, 46
 Tokoyo 28

F

Filme 16, 46–47, 56, 57,
 62

G

Geomituri 38, 61
 Grifon 16, 24, **24**

H

Hesiod, 17
 Homer 17, **17**
 Hrană 22, 49, 50–51, **51**

I

Iliada 17

J

Lumea subpământeană
 19, 29, 40–41, 47, 61
 Câmpiile Elizee 40, 61
 Folkvangre 41
 râul Acheron 40,
 râul Styx 40, **40**, 53
 Tartar 40, 61
 Walhalla 41

M

Miturile creației 10, 17
 Miturile de călătorie 11,
 28, 31, 47, 54, 61
 Miturile naturii 10–11, 42
 Monștri 7, 14, 16, 25, 36–
 37, 38, 42, 54
 Ammit 41
 Himera 24, 36–37, **37**
 Ciclopi 37, **37**, 56
 Dragoni 7, 14, 31, **31**,
 37, 42, **42**, 48, 54, 55
 Echidna 36–37
 Fenrir, 15, **15**
 giganți 7, 12, 15, 22, 48
 Grendel, 11, **11**
 Hidra 29, **29**, 37, 53
 Kraken 37, 43, **43**
 Meduza 2, **2♦3**, 24,
 36, 47, 56
 Minotaurul 20, **20♦21**
 29, 37, **37**, 54, 61
 Leul din Nemea 29,
 36
 Nobusuma 36
 Polifem 32, **32♦33**

37

Qilin 37, **37**
 Sfinx 36, 48, 54,
 Typhon 36, **36**, 37
 Wendigo 6, **6♦7**
 Muritori 19, 23, 26, 27, 34

N

Nemurire 15, 22, 61
 Nimfe 37, 39, 50, 53

O

Olimp, muntele 12, 18–19,
 50, 51

P

Pantheon 22, 50, 61
 Piramide 12, **12**, 13, 13,
 61
 Părți ale corpului 22–23,
 24–25, 41, 43, 48–49
 ochi 28, 32, 37, 43,
 43, 48, 54, 56
 capete 2, 7, 17, 24,
 29, 30, 37, 40–41, 43,
 44, 47, 48–49, 53, 54
 cozi 24, 37, 43, 48–
 49, 52, 54

R

Religii 5, 12–13, 16–17,
 61

S

Satiri 24, **24**
 Semizei 19, 23,
 Sirene 43, 43, 56, **56**
 Spirite 10, 12–13, 17, 34,
 61
 Șerpi 2, 24–25, 37, 48–
 49, 54
 Știință 7, 10, 56, 61

Ș

Temple **4♦5** 5, 12–13,
 26, 50, **50**, 61
 Titani 18–19, 36, 53
 Atlas 31, **31**, 47, 56
 Cronos 18–19, 19,

22, **22**, 40, 61
 Prometeu 8, **8♦9**
 18, 23, **23**, 30, 30,
 34, **34**, 35, 39, 53, 61
 Rhea 18–19, 22

U

Uluru 13, **13**

V

Viața de apoi 27, 40–41,
40, **41**, 61
 vulcani 38–39, **38♦39**

Z

Zei aborigeni 13, 17, **17**
 Zei africani 14, 17, 25,
 35
 Zeii indienilor americani
 10, 16
 Coiot 16, 35, **35**
 Cioară 34
 Marele Spirit/Crea-
 tor 10, 16, 61
 Zei din America Cen-
 trală 12, 16
 Centeotl 50
 Ixcacao 51
 Quetzac—atl 2
 Zei egipteni 13, 17, **17**,
 26, 41, 51
 Zei greci 12, 17, 18–19,
 26, 50–51
 Apollo 19
 Afrodita 26
 Artemis 19
 Atena 11, 26, 28, **28**,
 30, **30**, 61
 Charon 40, **40**, 53
 Demetra 19
 Dionysos 19, 24, 50
 Gee 18, 36, 61
 Hades 19, 23, 30,
30, 40
 Hera 19, **19**, 26, 29
 Hermes 19
 Hestia 19
 Nike 56
 Pluto 53, 61
 Poseidon 19, **19**, 24,
 37, 38, 43, 47, 53, 58
 Triton 58, **58**

Uranus 18, 37, 53
 Zeus 7, 14, 19, **19**, 22,
 23, 25, 29, 31, 34, 36,
 39, 47, 52–53

Zei hawaiieni 15, 39
 Zei hinduși Vezi Zei indieni
 Zei indieni 13, 17

Asura 14 Deva 14
 Dharmathakur 51
 Ganesha 44, **44♦45**, 17,
 17

Garuda 25, **25**, 61
 Hanuman 60, **60**
 Indra 48
 Kamadeva 27, **27**
 Shiva 13, **13**, 14, 17, 61
 Vishnu 4, 25

Zei japonezi, 17, 28, 39, **39**,
 51

Zei nordici 1, 14–15
 Balder 15
 Freya 27, **27**, 41, 61
 Freyr 15
 Idun 35
 Loki 15, 35, **35**, 61
 Odin 15, **15**, **23**, **23**, 37,
 41, 61
 Thor 1, 1, 14, 16, 46, 61
 Walkirii 41, **41**

Zei romani 16, 53
 Bacchus 19, 51, **51**
 Cupidon 26, 27, **27**, 56,
 56

Jupiter 53
 Marte 53, 61
 Mercur 19, 53, 56
 Neptun 53, 58, **58♦59**
 Saturn 53
 Venus 27, **27**, 53
 Vulcan 38, **38**

zei vikingi vezi zei nordici
 Zei înșelători 15, 16, 34–35,
 61

Everything Mythology

Copyright © 2014 National Geographic Society

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată într-un sistem de regăsire a datelor sau transmisă în nicio formă și prin niciun mijloc, electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare sau altfel, fără permisiune a deținătorului drepturilor de autor și a editurii.

Editor de proiect: Robin Terry
Director artistic: James Hiscott
Editor foto: Lori Epstein
Director hărți: Carl Mehler

Editura Litera
O.P.53; C.P.212, sector 4, București, România
tel.: 021 3196390; 031 4251619; 0752548372;
e-mail: comenzi@litera.ro

www.litera.ro

Totul despre mitologie

Copyright © 2016 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză: GraalSoft

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Aloma Ciomăzgă-Mărgărit
Tehnoredactor și prepress: Andreea Apostol

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Totul despre mitologie; trad.: GraalSoft –
București: Litera, 2016
ISBN 978-606-33-0452-1
ISBN 978-606-33-6125-8
I. Soft, Graal (trad.)
821.111(73)-31=135.1

National Geographic Society este una dintre cele mai mari organizații științifice și educaționale nonprofit din lume. Fondată în anul 1888 pentru a „răspândi o scară cât mai mare a informațiilor geografice”, Societatea și-a propus să inspire oamenii să se preocupe de planeta pe care trăiesc. National Geographic reflectă realitățile lumii în revistele sale, în programele televizate, prin filme, muzică și emisiuni radio, cărți, DVD-uri, hărți, expoziții, evenimente live, programe școlare și programe interactive. Revista National Geographic, publicația oficială a societății, tipărită în engleză și în alte 33 de limbi, este citită de mai mult de 38 de milioane de oameni în fiecare lună. Canalul National Geographic ajunge în casele a 320 de milioane de oameni, fiind difuzat în 34 de limbi și în 166 de țări. National Geographic Digital Media are mai mult de 15 milioane de vizitatori lunar. National Geographic a sponsorizat peste 9 400 de proiecte de cercetare științifică, conservare și explorare și sprijină un program educațional care promovează cultura geografică. Pentru informații suplimentare, accesează nationalgeographic.com sau scrie la National Geographic Society, 1451 7th Street N.W., Washington, D.C. 20036-4688 SUA.

Legendă:

Coperta față: Poseidon, zeul greacă mărilor
Coperta spate: (stânga) Mască reprezentând zeul din Bali (dreapta) Neptun, zeul roman al apei și al mărilor
Pagina 1: Thor, zeul viking al tunetului, lovește un gigant cu puternicul său ciocan magic.
Pagina 2: Una dintre cele mai cunoscute povestiri mitologice e cea a eroului grec Perseu și a gorgonei Meduza. Perseu a fost trimis să-l ucidă pe Meduza, monstrul cu cap de șarpe care-l împietrește toți cei care o priveau în ochi.